

ספר דניאל

The Book of Daniel

With Hebrew translation of Aramic sections
by ל. גורדון, available through WikiText, [here](#)

1,1 In the third year of the reign of Jehoiakim king of Judah came Nebuchadnezzar king of Babylon unto Jerusalem, and besieged it. 1,2 And the Lord gave Jehoiakim king of Judah into his hand, with part of the vessels of the house of God; and he carried them into the land of Shinar to the house of his god, and the vessels he brought into the treasure-house of his god. 1,3 And the king spoke unto Ashpenaz his chief officer, that he should bring in certain of the children of Israel, and of the seed royal, and of the nobles, 1,4 youths in whom was no blemish, but fair to look on, and skilful in all wisdom, and skilful in knowledge, and discerning in thought, and such as had ability to stand in the king's palace; and that he should teach them the learning and the tongue of the Chaldeans. 1,5 And the king appointed for them a daily portion of the king's food, and of the wine which he drank, and that they should be nourished three years; that at the end thereof they might stand before the king. 1,6 Now among these were, of the children of Judah, Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah. 1,7 And the chief of the officers gave names unto them: unto Daniel he gave the name of Belteshazzar; and to Hananiah, of Shadrach; and to Mishael, of Meshach; and to Azariah, of Abed-nego. 1,8 But Daniel purposed in his heart that he would not defile himself with the king's food, nor with the wine which he drank; therefore he requested of the chief of the officers that he might not defile himself. 1,9 And God granted Daniel mercy and compassion in the sight of the chief of the officers. 1,10 And the chief of the officers said unto Daniel: 'I fear my lord the king, who hath appointed your food and your drink; for why should he see your faces sad in comparison with the youths that are of your own age? so would ye endanger my head with the king.' 1,11 Then said Daniel to the steward, whom the chief of the officers had appointed over Daniel, Hananiah,

(א) בשנת שלוש למלכות יהויקים מלך־יהודה בא נבוכדנאצר מלך־בבל וירושלם ויצר עליה: (ב) ויתן אדני בידו את־יהויקים מלך־יהודה ומקצת כלי בית־האלהים ויביאם אר־שנער בית אלהיו ואת־הכלים הביא בית אוצר אלהיו: (ג) ויאמר המלך לאשפנז רב סריסו להביא מבני ישראל ומזרע המלוכה ומוֹן־הפרתמים: (ד) ילדים אשר אין־בהם פלימוֹם וטובי מראה ומשפילים בכל־חכמה וידעי דעת ומביני מדע ואשר פח בהם לעמד בהיכל המלך וללמדם ספר ולשון כשדים: (ה) וימוֹן להם המלך דבר־יום ביומו מפת־בג המלך ומינין משתיו ולגדלם שנים שלוש ומקצתם יעמדו לפני המלך: (ו) ויהי בהם מבני יהודה דניאל חנניה מישאל ועזריה: (ז) וישם להם שר הסריסים שמות וישם לדניאל בלטשאצר ולחנניה שדרך ולמישאל מישף ולעזריה עבד נגו: (ח) וישם דניאל על־לבו אשר לא־יתגאל בפתג המלך ויבנין משתיו ויבקש משר הסריסים אשר לא יתגאל: (ט) ויתן האלהים את־דניאל לחסד ולרחמים לפני שר הסריסים: (י) ויאמר שר הסריסים לדניאל נרא אני את־אדני המלך אשר מנה את־מאכלכם ואת־משתיכם אשר למה יראה את־פניכם זעפים מוֹן־הילדים אשר בגילכם וחיבתם את־ראשי למלך: (יא) ויאמר דניאל אל־המלצר אשר מנה שר הסריסים על־דניאל חנניה מישאל ועזריה: (יב) נסגא את־עבדיך ימים

פרק א'

Mishael, and Azariah: **1,12** 'Try thy servants, I beseech thee, ten days; and let them give us pulse to eat, and water to drink. **1,13** Then let our countenances be looked upon before thee, and the countenance of the youths that eat of the king's food; and as thou seest, deal with thy servants.' **1,14** So he hearkened unto them in this matter, and tried them ten days. **1,15** And at the end of ten days their countenances appeared fairer, and they were fatter in flesh, than all the youths that did eat of the king's food. **1,16** So the steward took away their food, and the wine that they should drink, and gave them pulse. **1,17** Now as for these four youths, God gave them knowledge and skill in all learning and wisdom; and Daniel had understanding in all visions and dreams. **1,18** And at the end of the days which the king had appointed for bringing them in, the chief of the officers brought them in before Nebuchadnezzar. **1,19** And the king spoke with them; and among them all was found none like Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah; therefore stood they before the king. **1,20** And in all matters of wisdom and understanding, that the king inquired of them, he found them ten times better than all the magicians and enchanters that were in all his realm. **1,21** And Daniel continued even unto the first year of king Cyrus.

עֲשֶׂרָה וַיִּתְּנוּ־לָנוּ מִן־הַזֵּרְעִים וְנֹאכְלָה
וַיִּמֵּיּוֹם וְנִשְׁתֵּה: (יג) וַיִּרְאוּ לִפְנֵיךָ מֵרְאִינוּ
וּמְרֵאָה הַיְלָלִים הָאֹכְלִים אֶת פֶּתֶבֶג
הַמֶּלֶךְ וְכֹאֲשֶׁר תִּרְאֶה עֲשֵׂה עִם־עַבְדֶּיךָ:
(יד) וַיִּשְׁמַע לָהֶם לְדַבֵּר הַזֶּה וַיִּנָּסֶם יָמִים
עֲשֶׂרָה: (טו) וּמִקְצַת יָמִים עֲשֶׂרָה נִרְאָה
מֵרְאִיהֶם טוֹב וּבְרִיאֵי בְּעֶשֶׂר מִן־כָּל־
הַיְלָלִים הָאֹכְלִים אֶת פֶּתֶבֶג הַמֶּלֶךְ: (טז)
וַיְהִי הַמֶּלֶצֶר נִשְׂאָ אֶת־פֶּתֶבֶגָּם וַיִּין
מִשְׁתֵּיהֶם וַנִּתֵּן לָהֶם זֵרְעִים: (יז)
וְהַיְלָדִים הָאֵלֶּה אַרְבַּעֹתָם נָתַן לָהֶם
הָאֱלֹהִים מַדָּע וְהִשְׁפֵּל בְּכָל־סֵפֶר וְחֻכְמָה
וְדַנְיָאֵל הַבֵּין בְּכָל־חֲזוֹן וְחֻלְמוֹת: (יח)
וּלְמִקְצַת הַיָּמִים אֲשֶׁר־אָמַר הַמֶּלֶךְ
לְהַבִּיאֵם וַיָּבִיאוּם שָׁר הַסְּרִיסִים לִפְנֵי
נְבֻכַדְנֶצַּר: (יט) וַיְדַבֵּר אִתָּם הַמֶּלֶךְ וְלֹא
נִמְצָא מִכֻּלָּם כְּדַנְיָאֵל חֲנוּנְיָה מִיִּשְׂאֵל
וְעֲזַרְיָה וַיַּעֲמְדוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: (כ) וְכָל־
דָּבָר חֻכְמַת בִּינָה אֲשֶׁר־בִּקֶּשׂ מֵהֶם הַמֶּלֶךְ
וַיִּמְצְאוּם עֲשֶׂר יָדוֹת עַל כָּל־הַתַּרְטֻמִּים
הָאֲשֵׁפִים אֲשֶׁר בְּכָל־מְלֻכוֹתָו: (כא) וַיְהִי
דַנְיָאֵל עַד־שָׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ הַמֶּלֶךְ: פ

פרק ב'

2,1 And in the second year of the reign of Nebuchadnezzar Nebuchadnezzar dreamed dreams; and his spirit was troubled, and his sleep broke from him. 2,2 Then the king commanded to call the magicians, and the enchanters, and the sorcerers, and the Chaldeans, to tell the king his dreams. So they came and stood before the king. 2,3 And the king said unto them: 'I have dreamed a dream, and my spirit is troubled to know the dream.'

2,4 Then spoke the Chaldeans to the king in Aramaic: 'O king, live for ever! tell thy servants the dream, and we will declare the interpretation.' 2,5 The king answered and said to the Chaldeans: 'The thing is certain with me; if ye make not known unto me the dream and the interpretation thereof, ye shall be cut in pieces, and your houses shall be made a dunghill. 2,6 But if ye declare the dream and the interpretation thereof, ye shall receive of me gifts and rewards and great honour; only declare unto me the dream and the interpretation thereof.' 2,7 They answered the second time and said: 'Let the king tell his servants the dream, and we will declare the interpretation.' 2,8 The king answered and said: 'I know of a truth that ye would gain time, inasmuch as ye see the thing is certain with me, 2,9 that, if ye make not known unto me the dream, there is but one law for you; and ye have agreed together to speak before me lying and corrupt words, till the time be changed; only tell me the dream, and I shall know that ye can declare unto me the interpretation thereof.' 2,10 The

(א) ובשנת שנים למלכות נבכדנצר חלם נבכדנצר חלמות ותתפעם רוחו וישנתו נהיתה עליו: (ב) ויאמר המלך לקרא לחרטמים ולאשפים ולמכשפים ולפושדים להגיד למלך חלמתיו ויבאו ויעמדו לפני המלך: (ג) ויאמר להם המלך חלום חלמתי ותפעם רוחי לדעת את-החלום:

(ד) ונדברו הפושדים למלך ארמית: המלך, לעולמים חיה! אומר את החלום לעבדיך, ואת הפתרון נגידה. (ה) עונה המלך ואומר אל הפושדים: הדבר נדאי ממני, אם לא תודיעוני את החלום ואת פתרונו, ונתחם תעשו, וכתיכם אשפה יושמו. (ו) ואם את החלום ואת פתרונו תגידו, מתנות ותשורות וכבוד רב תקבלו מלפני; אלא את החלום ואת פתרונו הגידו לי. (ז) ענו שנית ואמרים: המלך, את החלום יאמר לעבדיו, ואת הפתרון נגידה. (ח) עונה המלך ואומר: נכון יודע אנכי, כי זמן אתם קונים, כל-עמת שראיתם כי נדאי מאתי הדבר. (ט) שאם את החלום לא תודיעוני, אהד הוא משפטכם, ודבר כוזב ומשחת התפוננתם לאמר לפני, עד שהזמן ישתנה; אלא את החלום אמרו לי,

(ד) ונדברו הפושדים למלך ארמית מלפא לעלמיו חיה אמר חלמא לעבדך ופשרא נתנא: (ה) ענה מלפא ואמר לכשדאי מלמא מני אנדא תו לא תהודיעונני חלמא ופשרה הדמיו מתעבדו ובתכוז נגלי יתשמיו: (ו) והו חלמא ופשרה תסתו מתנו ונכזבה וקטר שגיא תקבלו מן-קדמי להו חלמא ופשרה תחוני: (ז) ענו תניגות ואמריו מלפא חלמא יאמר לעבדוהי ופשרה נתנה: (ח) ענה מלפא ואמר מן-יציל ידע אנה די עדנא אנתו זכינו כל-קבל די חזיתו די אנדא מני מלמא: (ט) די הו-חלמא לא תהודיעוני חדה-היא דתכוז ומלה כדבה ושחיתה הודמנתו למאמר קדמי עד די עדנא ישתנא להו חלמא אמרו לי ואנדע די פשרה תהתחוני: (י)

Chaldeans answered before the king, and said: 'There is not a man upon the earth that can declare the king's matter; forasmuch as no great and powerful king hath asked such a thing of any magician, or enchanter, or Chaldean. 2,11 And it is a hard thing that the king asketh, and there is none other that can declare it before the king, except the gods, whose dwelling is not with flesh.' 2,12 For this cause the king was angry and very furious, and commanded to destroy all the wise men of Babylon. 2,13 So the decree went forth, and the wise men were to be slain; and they sought Daniel and his companions to be slain.

2,14 Then Daniel returned answer with counsel and discretion to Arioch the captain of the king's guard, who was gone forth to slay the wise men of Babylon; 2,15 he answered and said to Arioch the king's captain: 'Wherefore is the decree so peremptory from the king?' Then Arioch made the thing known to Daniel. 2,16 Then Daniel went in, and desired of the king that he would give him time, that he might declare unto the king the interpretation.

2,17 Then Daniel went to his house, and made the thing known to Hananiah, Mishael, and Azariah, his companions; 2,18 that they might ask mercy of the God of heaven concerning this secret; that Daniel and his companions should not perish with the rest of

וְאָדַע כִּי אֶת פִּתְרוֹנוֹ תִּגְדִּי וְגַי. (י) עֲנוּ הַכַּשְׂדִּים לְפָנַי הַמֶּלֶךְ וְאוֹמְרִים: אִין אָדָם עַל הַיְבֻשָׁה אֲשֶׁר אֶת דְּבַר הַמֶּלֶךְ יִכְבֵּל לְהַגִּיד, כָּל-עֲמַת שְׂכַל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְשְׁלִיט, דְּבַר כְּנֹה לֹא שָׂאל מִכָּל חֲרָטָם, אֲשֶׁר וּכְשָׁדִי. (יא) וְהַדְּבַר אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ שׂוֹאֵל כְּבֵד הוּא, וְאֲחַר אִין אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְפָנַי הַמֶּלֶךְ, אֵלָּא אֱלֹהִים אֲשֶׁר אִין מְדוּרָם עִם בְּשָׂר. (יב) כָּל-עֲמַת זֶה הַתְּאֵנָף הַמֶּלֶךְ וְקִצְףָּ מְאֹד, וַיֹּאמֶר לְהַאֲבִיד אֶת כָּל חֲכָמֵי בָבֶל. (יג) וְהִדַּת יִצְאָה, וְהַחֲכָמִים נִהְרָגִים, וְעַמְדוֹ דְנִינְאֵל וְחִבְרֵיו לְהַהָרֵג.

(יד) אַזִּי דְנִינְאֵל הַשִּׁיב עֲצָה וְטַעַם לְאַרְיוֹךְ שֶׁר הַטְּבַחְיִים שָׁל הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר יִצָּא לְהַרֵּג אֶת חֲכָמֵי בָבֶל. (טו) עוֹנָה וְאוֹמֵר לְאַרְיוֹךְ הַמְּמַנֶּה שָׁל הַמֶּלֶךְ: לְמָה הִדַּת עֲזָה מִלְּפָנַי הַמֶּלֶךְ? אַזִּי הוֹדִיעַ אַרְיוֹךְ אֶת הַדְּבַר לְדְנִינְאֵל. (טז) וְדְנִינְאֵל נִכְנַס וּבִקֵּשׁ מִן הַמֶּלֶךְ, כִּי יִתֵּן לוֹ זְמַן, וְאֶת הַפִּתְרוֹן יִגִּיד לְמֶלֶךְ.

(יז) אַזִּי דְנִינְאֵל לְבֵיתוֹ הֵלֵךְ, וּלְחַנְנִיָּה, מִישָׂאֵל וְעִזְרִיָּה חִבְרֵיו אֶת הַדְּבַר הוֹדִיעַ. (יח) וְחַמְיִם לְבִקֵּשׁ מִלְּפָנַי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם עַל הָרָז הַזֶּה, שְׁלֹא יֵאבְדוּ דְנִינְאֵל וְחִבְרֵיו עִם

עֲנוּ כַּשְׂדָּי הַקְּדָם-מִלְכָּא וְאוֹמְרִין לֹא-אִיתִי אָנֹכְשׁ עַל-יִבְשְׁתָּא דִּי מַלְתָּ מִלְכָּא יִכְבֵּל לְחַנְנִיָּה כְּלִי-הַכֵּבֵל דִּי כָל-מֶלֶךְ רַב וְשְׁלִיט מַלְתָּ כְּנֹה לֹא שָׂאל לְכָל-חֲרָטָם וְאֲשֶׁר וּכְשָׁדִי: (יא) וּמִלְתָּא דִּי-מִלְכָּה שָׂאל יְקִיָּהּ וְאֲחַרָּו לֹא אִיתִי דִּי יְחַנְנִיָּה הַזֶּם מִלְכָּא לְהוֹ אֱלֹהֵי דִי מְזַרְהוֹן עִם-בְּשָׂרָא לֹא אִיתְהוּי: (יב) כְּלִי-הַכֵּבֵל דְּזֶה מִלְכָּא בְּנִס וְקִצְףָּ שְׂגִיָּא וְאוֹמֵר לְהוֹבְדָה לְכָל חֲכָמֵי בָבֶל: (יג) וְהִדַּת נִפְלֵת וְחֲכָמִיָּא מִחֲקֻשְׁלֵיו וּבְעוּ דְנִינְאֵל וְחִבְרֵיהּ לְהַתְקַטְלָה: פ (יד) בְּאֲדִין דְנִינְאֵל הַתִּיב עֲטָא וְטַעַם לְאַרְיוֹךְ רַב־טְבַחְיָא דִּי מִלְכָּא דִּי נִפְקַ לְקַשְׁלָה לְחֲכָמֵי בָבֶל: (טו) עֲנָה וְאוֹמֵר לְאַרְיוֹךְ שְׁלִיטָא דִּי-מִלְכָּא עַל-מָה דַּתָּא מִחֲחֻצְפָּה מִן-הַזֶּם מִלְכָּא אֲדִין מִלְתָּא הוֹדִיעַ אַרְיוֹךְ לְדְנִינְאֵל: (טז) וְדְנִינְאֵל עַל וּבְעָה מִן-מִלְכָּא דִּי זְמַן יִתְמַרְלָה וּפְשָׂרָא לְחַנְנִיָּה לְמִלְכָּא: פ (יז) אֲדִין דְנִינְאֵל לְבֵיתָה אֲזַל וְלְחַנְנִיָּה מִישָׂאֵל וְעִזְרִיָּה חִבְרֵיהּ מִלְתָּא הוֹדִיעַ: (יח) וְחַמְיִן לְמִבְעָא מִרְקָדָם אֱלֹהֵי שְׁמֵא

פרק ב'

the wise men of Babylon. 2,19 Then was the secret revealed unto Daniel in a vision of the night. Then Daniel blessed the God of heaven. 2,20 Daniel spoke and said: Blessed be the name of God from everlasting even unto everlasting; for wisdom and might are His; 2,21 And He changeth the times and the seasons; He removeth kings, and setteth up kings; He giveth wisdom unto the wise, and knowledge to them that know understanding; 2,22 He revealeth the deep and secret things; He knoweth what is in the darkness, and the light dwelleth with Him. 2,23 I thank Thee, and praise Thee, O Thou God of my fathers, who hast given me wisdom and might, and hast now made known unto me what we desired of Thee; for Thou hast made known unto us the king's matter. 2,24 Therefore Daniel went into unto Arioch, whom the king had appointed to destroy the wise men of Babylon; he went and said thus unto him: 'Destroy not the wise men of Babylon; bring me in before the king, and I will declare unto the king the interpretation.' {S} 2,25 Then Arioch brought in Daniel before the king in haste, and said thus unto him: 'I have found a man of the children of the captivity of Judah, that will make known unto the king the interpretation.' 2,26 The king spoke and said to Daniel, whose name was Belteshazzar: 'Art thou able to make known unto me the dream which I have seen, and the

שאר חכמי בבל. (יט) אזי נגלה הרו לדניאל בחזיון הלילה, אזי ברך דניאל את אלהי השמים. (כ) עונה דניאל ואומר: יהי שם האלהים מבורך, מן העולם ועד העולם, אשר החכמה והגבורה שלו היא. (כא) והוא משנה את העתים ואת הזמנים, מעביר מלכים ומקים מלכים, נותן את החכמה לחכמים, ואת המדע ליודעי בינה. (כב) הוא מגלה את העמקות ואת הנסתרות, יודע מה שבחשך, והאור עמו שרוי. (כג) לה אלהי אבותי, מודה ומשבח אני, אשר את החכמה והגבורה נתת לי, וכעת הודעתני את אשר בקשנו ממך, שאת דבר המלך הודעתנו. (כד) כל-עמת זה דניאל נכנס אל אריוך, אשר מנה המלך להאביד את חכמי בבל, הלה וכן אמר לו: את חכמי בבל אל תאבד, הכניסני לפני המלך, ואת הסתרון למלך אגידה. **ס** (כה) אזי הכניס אריוך בהתבהלות את דניאל לפני המלך, וכן אמר לו: מצאתי איש מבני גלות יהודה, אשר יודיע את הסתרון למלך. (כו) עונה המלך ואומר

על-רצה דגה די לא יהדודן דניאל ותבוריה עמי-שאר חכמי בבל: (יט) אדון לדניאל בחזיון די ליליא רנה גלי אדון דניאל ברך לאלה שמקא: (כ) ענה דניאל ואמר להוא שמה די אלהא מבורך מן-עלמא ועד-עלמא די חכמתא וגבורתא די לה-היא: (כא) והוא מהשגא עדנא וזמנא מהעדה מלכין ומהקים מלכין יתב חכמתא לחכימין ומדעא לידעי בינה: (כב) הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה בחשוכא ונהורא עמה שרא: (כג) לדן אלה אבהתי מהודא ומשבח אנה די חכמתא וגבורתא יתבת לי וכען הודעתני די-בעינא מןך די-מלת מלכא הודעתנא: (כד) כל-קבל דנה דניאל על על-אריוך די מני מלכא להובדה לחכימי בבל אגלו וכן אמר-לה לחכימי בבל אל-תהובד העלני גדם מלכא ופשרא למלכא אמתא: **ס** (כה) אזי אריוך בהתבהלה הנעל לדניאל גדם מלכא וכן אמר-לה די השבחת גבר מן-בני גלותא די יהוד די

פרק ב'

interpretation thereof?' 2,27 Daniel answered before the king, and said: 'The secret which the king hath asked can neither wise men, enchanters, magicians, nor astrologers, declare unto the king; 2,28 but there is a God in heaven that revealeth secrets, and He hath made known to the king Nebuchadnezzar what shall be in the end of days. Thy dream, and the visions of thy head upon thy bed, are these: {P}

2,29 as for thee, O king, thy thoughts came [into thy mind] upon thy bed, what should come to pass hereafter; and He that revealeth secrets hath made known to thee what shall come to pass. 2,30 But as for me, this secret is not revealed to me for any wisdom that I have more than any living, but to the intent that the interpretation may be made known to the king, and that thou mayest know the thoughts of thy heart. 2,31 Thou, O king, sawest, and behold a great image. This image, which was mighty, and whose brightness was surpassing, stood before thee; and the appearance thereof was terrible. 2,32 As for that image, its head was of fine gold, its breast and its arms of silver, its belly and its thighs of brass, 2,33 its legs of iron, its feet part of iron and part of clay. 2,34 Thou sawest till that a stone was cut out without hands, which smote the image upon its feet that were of iron and clay, and broke them to pieces. 2,35 Then was the iron, the clay, the brass,

לְדַנְיָאֵל, אֲשֶׁר שָׁמוּ בַלְטָשְׂאֶצֶר: הַיְשָׁף יָכוֹל לְהוֹדִיעַנִי אֶת הַחֲלוֹם אֲשֶׁר רָאִיתִי וְאֵת פְּתוֹנוֹ? (כז) עוֹנָה דְנִיָּאֵל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְאָמַר: הָרָו אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ שׂוֹאֵל אֵין חֲכָמִים, אֲשִׁפִּים, חֲרָטְמִים וְקוֹסְמִים יָכוּלִים לְהַגִּיד לְמֶלֶךְ. (כח) אוֹלָם, יֵשׁ אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מְגַלֶּה רְזִים, וְהוֹדִיעַ לְמֶלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר, מַה שִׁיְהִיָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, חֲלוֹמָה וְחֲזִיוֹנוֹת רֵאשָׁה עַל מִשְׁכַּבָּה זֶה הוּא.
(כט) אַתְּהָ, הַמֶּלֶךְ, מִחֲשׁבוֹתֶיךָ עַל מִשְׁכַּבְּךָ עָלוּ, מַה שִׁיְהִיָּה אַחֲרַי כֹּן, וּמַגְלֵה הַרְזִים הוֹדִיעַךָ מַה שִׁיְהִיָּה. (ל) וְאַנִּי, לֹא בְחֻכְמָה שִׁישׁ בִּי מִכָּל הַחַיִּים נִגְלֶה לִּי רָו זֶה, אֲלֵא עַל דְּבַרְתָּ, שְׂאֵת הַפְּתוֹרוֹן לְמֶלֶךְ יוֹדִיעוּ, וְאֵת רְעִיוֹנוֹת לְבָבְךָ תִּדְעֵ. (לא) אַתְּהָ הַמֶּלֶךְ, רוֹאֶה הֵייתָ וְהִנֵּה צֶלֶם אֶחָד גָּדוֹל, צֶלֶם זֶה גָּדוֹל הוּא וְהִזְרוּ רַב, עוֹמֵד נִגְדָךְ וּמְרֵאֵהוּ נוֹרָא. (לב) הַצֶּלֶם הַהוּא, רֵאשׁוֹ שֶׁל זָהָב טוֹב, חֲזֵהוּ וְזָרוּעוֹתָיו שֶׁל כֶּסֶף, מְעִיו וּרְכִיו שֶׁל נְחֹשֶׁת. (לג) שׁוֹקִיו שֶׁל בְּרֹזֶל, רַגְלָיו, מֵהֶן שֶׁל בְּרֹזֶל וּמֵהֶן שֶׁל חֲרָשׁוּ. (לד) רוֹאֶה הֵייתָ, עַד שֶׁנִּכְרַתְתָּ אֶבֶן שְׂלֵא בְּיָדִים,

פְּשָׁרָא לְמַלְכָּא יְהוּדַע: (כו) עֵנָה מַלְכָּא וְאָמַר לְדַנְיָאֵל דִּי שָׂמָה בַלְטָשְׂאֶצֶר הַאִיתְךָ פְּהֵל לְהוֹדִיעַנִי חֲלֻמָּא דִּי־חֲזִיוֹת וּפְשָׁרָה: (כז) עֵנָה דְנִיָּאֵל מִגַּם מַלְכָּא וְאָמַר רְוָה דִּי־מַלְכָּא שְׂאֵל לָא חֲפִימִיו אֲשִׁפִּיו חֲרָטְמִיו גְּזָרִיו יִכְלִיו לְהַחֲנִיָּה לְמַלְכָּא: (כח) בְּרָם אִיתִי אֱלֹהִים בְּשָׁמַיָא אֵלָא רָוִיו וְהוֹדַע לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר מַה דִּי לְהוֹא בְּאַחֲרֵית יוֹמֵיָא חֲלֻמָךְ וְחֲזִיוֹ רֵאשָׁה עַל־ מִשְׁכַּבְּךָ דְגַהּ הוּא: פ (כט) אַתְּ מַלְכָּא רְעִיוֹךָ עַל־מִשְׁכַּבְּךָ סִלְקוּ מַה דִּי לְהוֹא אַחֲרַי דְגַהּ וְגַלָּא רְנָא הוֹדַעַךָ מֵה־דִּי לְהוֹא: (ל) וְאַנְהָ לֹא בְחֻכְמָה דִּי־אִיתִי בִּי מוֹסְפֵלִי חִפְּלָא רְנָא דְגַהּ גְּלִי לִי לְהוֹ עַל־דְּבַרְתָּ דִּי פְּשָׁרָא לְמַלְכָּא יְהוּדַעוּ וְרְעִיוֹגֵי לְבַבְךָ תִּנְדַע: (לא) אַתְּ מַלְכָּא חֲזֵה חֲזֵה חֲזֵה וְאֵלוּ צֶלֶם חַל שְׁגִיָּא צֶלֶמָא דְכֹן רַב וְזִינְה יְתִיר קָאֵם לְקַבְּלָךְ וְרוּנָה דְחִיל: (לב) הוּא צֶלֶמָא רֵאשָׁה דִּי־זָהָב טוֹב חֲזֵהִי וְזָרוּעֵהִי דִּי כֶסֶף מְעוּהִי וְרַכְוֵהִי דִּי נְחֹשֶׁת: (לג) שְׁקוּהִי דִּי פְרָזֶל רַגְלֵוּהִי מִנְהִיִל דִּי פְרָזֶל וּמִנְהִיִל דִּי חֲרָשׁ:

פרק ב'

the silver, and the gold, broken in pieces together, and became like the chaff of the summer threshing-floors; and the wind carried them away, so that no place was found for them; and the stone that smote the image became a great mountain, and filled the whole earth. 2,36 This is the dream; and we will tell the interpretation thereof before the king. 2,37 Thou, O king, king of kings, unto whom the God of heaven hath given the kingdom, the power, and the strength, and the glory; 2,38 and wheresoever the children of men, the beasts of the field, and the fowls of the heaven dwell, hath He given them into thy hand, and hath made thee to rule over them all; thou art the head of gold. 2,39 And after thee shall arise another kingdom inferior to thee; and another third kingdom of brass, which shall bear rule over all the earth. 2,40 And the fourth kingdom shall be strong as iron; forasmuch as iron breaketh in pieces and beateth down all things; and as iron that crusheth all these, shall it break in pieces and crush. 2,41 And whereas thou sawest the feet and toes, part of potters' clay, and part of iron, it shall be a divided kingdom; but there shall be in it of the firmness of the iron, forasmuch as thou sawest the iron mixed with miry clay. 2,42 And as the toes of the feet were part of iron, and part of clay, so part of the kingdom shall be strong, and part thereof broken. 2,43 And whereas thou sawest the iron mixed with miry

ותך את הצלם על רגליו של ברזל וחרש, ותדק אותנו. (לה) אזי הודקו הברזל, החרש, הנחשת, הפסוק והנהב, והיו כמץ מגרנות קיץ ותשא אותם הרוח, וכל מקום לא נמצא להם, והאבן אשר הכתה את הצלם הייתה להר גדול, ומלאה כל הארץ. (לו) זה החלום, ואת פתרונו נאמר לפני המלך. (לז) אתה המלך, מלך המלכים, אשר אלהי השמים נתן לך את המלוכה, את העז, ואת התקף ואת הכבוד. (לח) ובכל שדירים בני האדם, את חית השדה ועוף השמים נתן בידך והשליטך בכלם, אתה הוא ראש הנהב. (לט) ואחריו תקום מלכות אחרת שפלה ממך, ושלשית אחרת מנחשת, אשר תמשל בכל הארץ. (מ) ומלכות רביעית תהיה חזקה כברזל, כל-עמם ששהברזל מדק וטוחן את הכל, וכברזל הרועע – את כל אלה תדק ותרע. (מא) ואשר ראית הרגלים והאצבעות, מהן חרש היוצר ומהן ברזל, מלכות חלוקה תהיה, ומעצם הברזל יהיה בה, כל-עמם שראית ברזל מערב בחרש השיו. (מב) ואצבעות

(לד) חנה הזית עד די התגרת אבן דילא בידו ומחת לצלמא על-רגלוהי די פרזלא ותספא ותדקת המון: (לה) באזינו דקו כחדה פרזלא חספא נחשא כספא ודחבא והווי קעור מו-אדריי קיש ונשא המון רוחא וכל-אתר לא-השתבח להון ואבנאו די-מחת לצלמא חנת לטור רב ומלת כלי-ארעא: (לו) דגה חלמא ופשרה נאמר קדם-מלכא: (לז) אנת מלכא מלך מלכיא די אלה שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא והב-לך: (לח) ובכל-די דגרו בניי אנשא חיות ברא ועווי-שמיא יתב בידך והשליטך בכלהון אנת-הוא ראשה די דהבא: (לט) ובתרוך תקום מלכו אחרי ארע מגד ומלכו תליתאה אחרל די נחשא די תשלט בכל-ארעא: (מ) ומלכו רביעאה תהא תקיפה כפרזלא כל-חבל די פרזלא מהדק וחשל פלא וכפרזלא די-מרעע כל-אליו מדק ותרע: (מא) ודיי חזימה רגליה ואצבעתא מנחו חסר די-פחור ומנהיו פרזל מלכו פליגה תהיה ומר-נצבתא די פרזלא

פרק ב'

clay, they shall mingle themselves by the seed of men; but they shall not cleave one to another, even as iron doth not mingle with clay. 2,44 And in the days of those kings shall the God of heaven set up a kingdom, which shall never be destroyed; nor shall the kingdom be left to another people; it shall break in pieces and consume all these kingdoms, but it shall stand for ever. 2,45 Forasmuch as thou sawest that a stone was cut out of the mountain without hands, and that it broke in pieces the iron, the brass, the clay, the silver, and the gold; the great God hath made known to the king what shall come to pass hereafter; and the dream is certain, and the interpretation thereof sure.'

2,46 Then the king Nebuchadnezzar fell upon his face, and worshipped Daniel, and commanded that they should offer an offering and sweet odours unto him. 2,47 The king spoke unto Daniel, and said: 'Of a truth it is, that your God is the God of gods, and the Lord of kings, and a revealer of secrets, seeing thou hast been able to reveal this secret.' 2,48 Then the king made Daniel great, and gave him many great gifts, and made him to rule over the whole province of Babylon, and to be chief prefect over all the wise men of Babylon. 2,49 And Daniel requested of the king, and he appointed Shadrach, Meshach, and Abednego, over the affairs of the

הַרְגָלִים, מִהֵן בְּרִזָּל וּמִהֵן חֶרֶשׁ, מִקִּצְתַּת הַמְּלָכוֹת תִּהְיֶה חֲזָקָה, וּמִמֶּנָּה תִּהְיֶה שְׂבוּרָה. (מג) וְאֲשֶׁר רָאִיתָ הַבְּרִזָּל מְעָרֵב בְּחֶרֶשׁ הַטִּינָה, מִתְעָרְבִים יִהְיוּ בְּזָרַע הָאֲנָשִׁים, וְלֹא יִהְיוּ דְבָקִים זֶה בְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁהַבְּרִזָּל לֹא יִתְעָרֵב עִם הַחֶרֶשׁ. (מד) וּבִימֵיהֶם שָׁלַח הַמְּלָכִים הַהֵם, יָקִים אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם מְלָכוֹת, אֲשֶׁר לְעוֹלָם לֹא תִשָּׁחַת, וּמְלָכוֹתֶיהָ לְעַם אַחֵר לֹא תִעֲזֹב, תִּדָּק וְתִכְלֶה כָּל אֱלֹהֵי הַמְּלָכִיּוֹת, וְהִיא תִעֲמֹד לְעוֹלָמִים. (מה) כָּל-עֲמַת שְׂרָאִיתָ, כִּי מִן הַהֵר נִכְרַתָּה אֲבָן שְׂלֵאל בְּיָדִים, וְהִדָּקָה אֶת הַבְּרִזָּל, וְאֶת הַנְּחֹשֶׁת, וְאֶת הַחֶרֶשׁ, וְאֶת הַכֶּסֶף, וְאֶת הַזָּהָב, מֵהַ שִׁיחֶיהָ אַחֲרַי זֶה, וְנִכּוֹן הַחֲלוֹם וְנֶאֱמַן פְּתָרוֹנוֹ. (מו) אֲזַי הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר נָפַל עַל פָּנָיו, וּלְדַגְנִיָּאל סָגֵד, וּמִנְחָה וְנִחְחִיּוֹת אָמַר לְנִסְפָּד לוֹ. (מז) עֹנָה הַמֶּלֶךְ לְדַגְנִיָּאל וְאוֹמֵר: אָמַת כִּי אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים וּמַגְלֵה רִזִּים, אֲשֶׁר יִכְלַת לְגַלוֹת אֶת הַרְזֵי הַזֶּה. (מח) אֲזַי הַמֶּלֶךְ אֶת דַּגְנִיָּאל גָּדַל, וּמִתְנַוֹת רַבּוֹת גְּדוּלוֹת נָטַח לוֹ, וַיִּשְׁלִיטֵהוּ עַל כָּל

לְהוֹאֲבֶה כָּל-קְבֵל דֵּי חֲזִיחָה פְּרוּלָא מְעָרֵב בְּחֶרֶשׁ טִינָא: (מב) וְאֲצַבְעַת רַגְלֵיהָ מִנְחָתוֹ פְּרוּזַל וּמִנְחָתוֹ חֶרֶשׁ מִן-קִצְתַּת מְלָכוֹתָא תִּהְיֶה תְּקִיפָה וּמִמֶּנָּה תִּהְיֶה תְּבִירָה: (מג) וְדֵי חֲזִיחָה פְּרוּלָא מְעָרֵב בְּחֶרֶשׁ טִינָא מִתְעָרְבִין לְהוּן בְּזָרַע אֲנָשָׁא וְלֹא-לְהוּן דְּבָרֵינוּ דְּגַה עִם-דְּגַה הָאֲבָדֵי פְּרוּלָא לֹא מִתְעָרֵב עִם-חֶסְפָּא: (מד) וּבִיּוֹמֵיהוֹן דֵּי מְלָכָא אֲזַיו יָקִים אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא מְלָכוֹ דֵּי לְעוֹלָמִין לֹא תִתְחַבֵּל וּמְלָכוֹתָהָ לְעַם אַחֲרוֹ לֹא תִשָּׁחַת תִּדָּק וְתִסִּירָה כָּל-אֱלִינוֹן מְלָכוֹתָא וְהִיא תְּקוּם לְעוֹלָמָא: (מה) כָּל-קְבֵל דֵּי-חֲזִיחָה דֵּי מְשׁוּרָא אֲתַגְרוֹת אֲבָן דֵּי לֹא בִיזִין וְסִדְקַת פְּרוּלָא וְחִשָּׂא חֶסְפָּא כֶּסֶף וְזָהָב אֱלֹהֵי רַבּ הוֹדַע לְמַלְכָּא מֵהַ דֵּי לְהוֹאֲבֵי אַחֲרֵי דְּגַה וַיַּעֲבִיב חֲלָמָא וּמִסִּימָן פִּשְׁרָה: פ (מו) בְּאֲדִינוּ מְלָכָא נְבוּכַדְנֶצַּר נָפַל עַל-אֲנָפוּהֵי וּלְדַגְנִיָּאל סָגֵד וּמִנְחָה וְנִחְחִין אָמַר לְנִסְפָּה לָּהּ: (מז) עֹנָה מְלָכָא לְדַגְנִיָּאל וְאָמַר מִן-קִשְׁטֵי דֵּי אֱלֹהִינוּ הוּא אֱלֹהֵי אֱלֹהֵינוּ וּמִרָא מְלָכֵינוּ וּגְלָה רִגְזֵנוּ דֵּי

province of Babylon; but Daniel was in the gate of the king.

פרק ב'

יְכַלְתָּ לְמַגְלָא רְגָה דְנָה: (מח) אֲדִינוּ מַלְכָּא לְדַנְיָאֵל רַבִּי וּמַתְנֵן רַבְרָבְנוּ שְׁגִיאוֹן יְהִי־לָהּ וְהַשְׁלֹטָה עַל כָּל־מְדִינַת בָּבֶל וְרַב־סַגְיִין עַל כָּל־חַפְיָמֵי בָבֶל: (מט) וְדַנְיָאֵל בְּעָא מִן־מַלְכָּא וּמְזִי עַל עֲבִידְתָּא דֵי מְדִינַת בָּבֶל לְשַׁדְרָךְ מִישַׁד וְעַבְד נְגוֹ וְדַנְיָאֵל בְּתַרְע מַלְכָּא: פ

מְדִינַת בָּבֶל, וְרַב סַגְיִים עַל כָּל חַפְיָמֵי בָבֶל. (מט) וְדַנְיָאֵל בְּקָשׁ מִן הַמֶּלֶךְ, וְיָמֵן עַל עֲבוֹדַת מְדִינַת בָּבֶל אֶת שַׁדְרָךְ, מִישַׁד וְעַבְד נְגוֹ, וְדַנְיָאֵל בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ.

פרק ג'

3,1 Nebuchadnezzar the king made an image of gold, whose height was threescore cubits, and the breadth thereof six cubits; he set it up in the plain of Dura, in the province of Babylon.

3,2 Then Nebuchadnezzar the king sent to gather together the satraps, the prefects, and the governors, the judges, the treasurers, the counsellors, the sheriffs, and all the rulers of the provinces, to come to the dedication of the image which Nebuchadnezzar the king had set up.

3,3 Then the satraps, the prefects, and the governors, the judges, the treasurers, the counsellors, the sheriffs, and all the rulers of the provinces, were gathered together unto the dedication of the image that Nebuchadnezzar the king had set up; and they stood before the image that Nebuchadnezzar had set up.

3,4 And the herald cried aloud: 'To you it is commanded, O peoples, nations, and languages, 3,5 that at what time ye hear the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, bagpipe, and all kinds of music, ye fall down and worship the golden image that Nebuchadnezzar the king hath set up; 3,6 and whoso falleth not down and worshippeth shall the same hour be cast into the midst of a burning fiery furnace.' 3,7 Therefore at that time, when all the peoples heard the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, and all kinds of music, all the

(א) נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ עָשָׂה צֶלֶם זָהָב, גְּבוּהוֹ אַמּוֹת שְׁשִׁים, רָחְבוֹ אַמּוֹת שֵׁשׁ, הָקִימוֹ בְּבִקְעַת דּוּרָא בְּמַדְיִנַּת בָּבֶל. (ב) וְנְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ, שְׁלַח לְכַנְס אֶת הָאֲחַשְׁדַּרְפָּנִים, הַסַּגְנִים, הַפְּחוֹת, הַיּוֹעֲצִים, הַגְּזַבְרִים, הַשּׁוֹפְטִים, הַשּׁוֹטְרִים וְכָל שְׁלֵיטֵי הַמְּדִינּוֹת, לְבוֹא לְחַנּוּכַת הַצֶּלֶם, אֲשֶׁר הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ. (ג) אָזִי מֵתְכַנְסִים הָאֲחַשְׁדַּרְפָּנִים, הַסַּגְנִים וְהַפְּחוֹת, הַיּוֹעֲצִים, הַגְּזַבְרִים, הַשּׁוֹפְטִים, הַשּׁוֹטְרִים, וְכָל שְׁלֵיטֵי הַמְּדִינּוֹת לְחַנּוּכַת הַצֶּלֶם, אֲשֶׁר הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ, וְעוֹמְדִים לַעֲמַת הַצֶּלֶם, אֲשֶׁר הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר. (ד) וְהַכְרוּז – קוֹרָא בְּכֹחַ: לָכֵן אוֹמְרִים – הָעַמִּים הָאֵמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת. (ה) בְּעַת אֲשֶׁר תִּשְׁמָעוּ אֶת קוֹל הַקֶּרֶן, הַחֲלִיל, הַנְּבֵל, הַכִּנּוֹר, הַמְּזִימ, הָעוּגָב וְכָל מִינֵי הַזָּמֶר, תִּפְלוּ וְתִסְגְּדוּ לַצֶּלֶם הַזֶּהָב, אֲשֶׁר הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ. (ו) וְמִי שְׁלֹא יִפֹּל וְיִסְגֵּד, בֵּה בַשָּׁעָה יִשְׁלַךְ לְתוֹךְ כְּבִשּׁוֹן הָאֵשׁ הַבּוֹעֶרֶת. (ז) כָּל-עַמַּת זֶה בּוֹ בְּזָמָן, כְּשִׁשׁוּמְעִים כָּל הָעַמִּים אֶת קוֹל הַקֶּרֶן, הַחֲלִיל, הַנְּבֵל, הַכִּנּוֹר, הַמְּזִימ

(א) נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא עֲבַל צֶלֶם דִּי-דְהָב רומיה אמין שְׁתִּיּו פְתִיחַ אַמִּין שֵׁת אַקִּימַה בְּבִקְעַת דּוּרָא בְּמַדְיִנַּת בָּבֶל: (ב) וְנְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא שְׁלַח לְמַכְנַשׁוּ לְאַחַשְׁדַּרְפָּנִיא סַגְנִיא וּפְחוֹתֵיא אֲדַרְגֻזְרֵיא גְזַבְרֵיא דְתַבְרֵיא תַפְתִּילָא וְכָל שְׁלִטְנֵי מְדִינַתָּא לְמַתָּא לְחַנּוּכַת צֶלְמָא דִּי הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא: (ג) בְּאִדְוֹ מֵתְכַנְשׁוּ אֲחַשְׁדַּרְפָּנִיא סַגְנִיא וּפְחוֹתֵיא אֲדַרְגֻזְרֵיא גְזַבְרֵיא דְתַבְרֵיא תַפְתִּילָא וְכָל שְׁלִטְנֵי מְדִינַתָּא לְחַנּוּכַת צֶלְמָא דִּי הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא וְכֻמִּין לְקַבֵּל צֶלְמָא דִּי הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר: (ד) וְכֻרְזָא קְרָא בְּחֵיל לְכוּן אַמִּרִין עֲמִמְלֵיא אַמִּיא וְלִשְׁנֵיא: (ה) בְּעֵדְוָא דִּי-תִשְׁמָעוּן קֹל קַרְנָא מִשְׁרוּקֵיתָא קַתְרוּס סַבְכָּא פְסַנְתְרִין סוּמְפַנְלָה וְכָל זַנְי זְמֵרָא תִפְלוּ וְתִסְגְּדוּן לַצֶּלֶם דִּהָבָא דִּי הָקִים נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא: (ו) וּמִוִּדְ-יֵלָא יִפֹּל וְיִסְגֵּד בַּה-שָׁעָתָא יִתְרַמָּא לְגֹאֲ-אִתּוּן נִקְרָא נְקֻדָּתָא: (ז) כָּל-קַבְלָה דְזֵהָ בַה-זִּמְנָא כְּדִי שְׁמַעִין כְּלִיעֲמִמְלֵיא קֹל קַרְנָא מִשְׁרוּקֵיתָא קַתְרוּס שַׁבְכָּא פְסַנְתְרִין וְכָל זַנְי זְמֵרָא יִפְלוּן כְּלִיעֲמִמְלֵיא אַמִּיא וְלִשְׁנֵיא סַגְדִּין

peoples, the nations, and the languages, fell down and worshipped the golden image that Nebuchadnezzar the king had set up. 3,8 Wherefore at that time certain Chaldeans came near, and brought accusation against the Jews. 3,9 They spoke and said to Nebuchadnezzar the king: 'O king, live for ever! 3,10 Thou, O king, hast made a decree, that every man that shall hear the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, and bagpipe, and all kinds of music, shall fall down and worship the golden image; 3,11 and whoso falleth not down and worshippeth shall be cast into the midst of a burning fiery furnace. 3,12 There are certain Jews whom thou hast appointed over the affairs of the province of Babylon, Shadrach, Meshach, and Abed-nego; these men, O king, have not regarded thee: they serve not thy gods, nor worship the golden image which thou hast set up.' {S}

3,13 Then Nebuchadnezzar in his rage and fury commanded to bring Shadrach, Meshach, and Abed-nego. Then were these men brought before the king. 3,14 Nebuchadnezzar spoke and said unto them: 'Is it true, O Shadrach, Meshach, and Abed-nego, that ye serve not my gods, nor worship the golden image which I have set up? 3,15 Now if ye be ready that at what time ye hear the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, and bagpipe,

וְכָל מִינֵי הַזְמָר, נּוֹפְלִים כָּל הָעַמִּים, הָאֲמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת, סוֹגְדִים לְצַלֵּם הַזֶּהָב, אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר הִמְלִיךְ. (ח) כָּל-עַמַּת זֶה בּוֹ בְזִמּוֹ, קָרְבוּ אֲנָשִׁים כַּשְׂדָּיִם וְהוֹצִיאוּ דְבַרְתֶּם שֶׁל הַיְהוּדִים. (ט) עָנוּ וְאוֹמְרִים לְנְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ: הַמֶּלֶךְ לְעוֹלָמִים חַיָּה. (י) אַתָּה הַמֶּלֶךְ שָׁמַת צוֹ, שִׁפְלֵ אִישׁ שִׁישְׁמַע אֶת קוֹל הַקָּרוֹ, הַחֲלִיל, הַנְּבִל, הַכְּנֹר, הַמְצִינִים וְהַעֲוָגָב וְכָל מִינֵי הַזְמָר, וְפַל וְיִסְגַד לְצַלֵּם הַזֶּהָב. (יא) וְמִי שֶׁלֹּא יִפֹּל וְיִסְגַד, יִשְׁלַךְ לְתוֹךְ כְּבֶשֶׁן הָאֵשׁ הַבוֹעֶרֶת. (יב) יֵשׁ אֲנָשִׁים יְהוּדִים, אֲשֶׁר מְנִיחַ אוֹתָם עַל עֲבוֹדַת מְדִינַת בָּבֶל – שְׁדַרְךָ, מִישַׁף וְעַבְדֵי נְגוּ, הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה לֹא שָׁמְו עָלֶיךָ הַמֶּלֶךְ לֵב, אֶת אֱלֹהֶיךָ אֵינָם עוֹבְדִים, וְלְצַלֵּם הַזֶּהָב אֲשֶׁר הִקִּימוֹת אֵינָם סוֹגְדִים. ס (יג) אָנֹכִי נְבוּכַדְנֶצַּר בְּרַגְזִי וְחַמָּה, אָמַר לְהִבִּיא אֶת שְׁדַרְךָ, מִישַׁף וְעַבְדֵי נְגוּ; אָנֹכִי אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הִבִּיאוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ. (יד) עוֹנֶה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאוֹמֵר לָהֶם: הֲבֵאֵמַת שְׁדַרְךָ, מִישַׁף וְעַבְדֵי נְגוּ, אֶת אֱלֹהֵי אֵינֹכֶם עוֹבְדִים וְלְצַלֵּם הַזֶּהָב אֲשֶׁר הִקִּימוֹתִי אֵינֹכֶם סוֹגְדִים? (טו) עָתָה אִם יִשְׁכֶּם

לְצַלֵּם זֶהָבָא דֵי הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר מְלִכָא: (ח) כָּל-מִקְבַּל דְנָה בְהִיזְמִנָא קָרְבוּ כַּשְׂדָּאִין וְאִבְלוּ קְרַצִּיהוּ דֵי יְהוּדָא: (ט) עָנוּ וְאוֹמְרִין לְנְבוּכַדְנֶצַּר מְלִכָא מְלִכָא לְעַלְמִין חַיִּי: (י) אַתָּה מְלִכָא שָׁמַת שְׁעַם דֵי כְלִי אֲנָשׁ דִּי־יִשְׁמַע קוֹל קְרַנָּא מְשֻׁרְקִיתָא קְתוּרִיס שְׂבַכָא פְסַנְתְּרִין וְסוּפְנִיָה וְכָל נְגִי זְמַרָא יִפֹּל וְיִסְגַד לְצַלֵּם זֶהָבָא: (יא) וְמִדֵּי דִי־לֹא יִפֹּל וְיִסְגַד יִתְרַמָּא לְגוֹאֲ-אֲתוּן יִנְרָא הַקְדַּמָּא: (יב) אִי־תִי גְבַרְוִין וְהוֹדְאוּ דִי־מְנִיחַ וְתַהוּן עַל־עֲבִידַת מְדִינַת כָּבֶל שְׁדַרְךָ מִישַׁף וְעַבְדֵי נְגוּ גְבַרְיָא אֵלֶּךָ לֹא־שָׁמְו עָלֶיךָ מְלִכָא שְׁעַם לֹא־לֵאֲלֶיךָ לֹא פִלְחִין וְלְצַלֵּם זֶהָבָא דֵי הַמֶּלֶכֶת לֹא סְגִדְוּ: ס (יג) נְבוּכַדְנֶצַּר בְּרַגְזֵוּ וְחַמָּה אָמַר לְהִבְתִּילָה לְשְׁדַרְךָ מִישַׁף וְעַבְדֵי נְגוּ בְּאִדְוִין גְבַרְיָא אֵלֶּךָ הִי־תִי חַדְגָם מְלִכָא: (יד) עָנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר לְהוּן הַכְּדָא שְׁדַרְךָ מִישַׁף וְעַבְדֵי נְגוּ לֹא־לֵהִי לֹא אִי־תִיכּוֹן פִּלְחִין וְלְצַלֵּם זֶהָבָא דֵי הַמֶּלֶכֶת לֹא סְגִדְוּ: (טו) כְּעוֹ הוּ אִי־תִיכּוֹן עֲתִידִין דֵי בְעַדָּא דִי־תִשְׁמַעוּן קוֹל קְרַנָּא מְשֻׁרְקִיתָא קְתוּרִיס שְׂבַכָא פְסַנְתְּרִין וְסוּפְנִיָה וְכָל נְגִי זְמַרָא

פרק ג'

and all kinds of music, ye fall down and worship the image which I have made [, well]; but if ye worship not, ye shall be cast the same hour into the midst of a burning fiery furnace; and who is the god that shall deliver you out of my hands?' 3,16 Shadrach, Meshach, and Abed-nego, answered and said to the king: 'O Nebuchadnezzar, we have no need to answer thee in this matter. 3,17 If our God whom we serve is able to deliver us, He will deliver us from the burning fiery furnace, and out of thy hand, O king. 3,18 But if not, be it known unto thee, O king, that we will not serve thy gods, nor worship the golden image which thou hast set up.' {S} 3,19 Then was Nebuchadnezzar filled with fury, and the form of his visage was changed, against Shadrach, Meshach, and Abed-nego; he spoke, and commanded that they should heat the furnace seven times more than it was wont to be heated. 3,20 And he commanded certain mighty men that were in his army to bind Shadrach, Meshach, and Abed-nego, and to cast them into the burning fiery furnace. 3,21 Then these men were bound in their cloaks, their tunics, and their robes, and their other garments, and were cast into the midst of the burning fiery furnace. 3,22 Therefore because the king's commandment was peremptory, and the furnace

עתידים, שבעת שתשמעו את קול הקרו, החליל, הנבל הכנור, המנים והעוגב וכל מיני הנמר, תפלו ותסגדו לצלם אשר עשיתי; ואם לא תסגדו, בה בשעה תשלכו לתוך כבשן האש הבערת, ומי הוא אלוה אשר יצילכם מידי. (טז) ענו שדרך, מישך ועבד נגו ואמרים למלך: נבוכדנצר, לא אריכים אנחנו על דבר זה להשיבך. (יז) אם יש אלהינו, אשר אנחנו עובדים, יכול להצילנו מכבשן האש הבערת, ומיך המלך יציל. (יח) ואם לא, ידוע יהיה לך, המלך, כי לאלהיך אין אנחנו עובדים, וצלם הזהב אשר הקימות לא נסגד. ס (יט) אזי נבוכדנצר נתמלא חמה, ודמות פניו השתנתה, על שדרך, מישך ועבד נגו; עונה ואמר להסיק את הכבשן על אחת שבע, על שראוי להסיקו. (כ) ולאנשים גבורי חיל אשר בחילו אמר לכפת את שדרך, מישך ועבד נגו, להשליך לכבשן האש הבערת. (כא) אזי האנשים האלה נכפתו בשמלותיהם, פתנותיהם, מגבעותיהם ולבושיהם והשלכו לתוך כבשן האש

תפלו ותסגדו לצלמא דיעבדת והו לא תסגדו בהשעתה תתמיו לגואאתו נורא נקדמא ומרהוא אלה די ושיבוכו מר ידי: (טז) ענו שדרך מישך ועבד נגו ואמרו למלכא נבוכדנצר לא חשתי אנחנה על דנה פתגם להבתוד: (יז) הו אימי אלהנא דייאנחנא פלחיו נל לשיבובתנא מראתו נורא נקדמא ומריךד מלכא ושיב: (יח) והו לא ידע להנא לך מלכא די לאלהך לא איתנא פלחיו וצלם דהבא די הקימת לא נסגד: ס (יט) פאליו נבוכדנצר התמלי חמא וצלם אפוחי אשתני על-שדרך מישך ועבד נגו ענה ואמר למנא לאתנא חד-שבעה על די חנה למננה: (כ) ולגבריו גבריי-חיל די בחילה אמר לכפתה לשדרך מישך ועבד נגו למרמא לאתו נורא נקדמא: (כא) פאליו גברנא אלך כפתו בסרבליהון פטשיהון וכרבלתהון ולבשיהון ורמיו לגואאתו נורא נקדמא: (כב) פל-הביל דנה מרדי מלת מלכא מחצפה ואתננא אנה יתרא גברנא אלך די הסקו לשדרך מישך ועבד נגו קטל המון

פרק ג'

exceeding hot, the flame of the fire slew those men that took up Shadrach, Meshach, and Abed-nego. 3,23 And these three men, Shadrach, Meshach, and Abed-nego, fell down bound into the midst of the burning fiery furnace. {P} 3,24 Then Nebuchadnezzar the king was alarmed, and rose up in haste; he spoke and said unto his ministers: 'Did not we cast three men bound into the midst of the fire?' They answered and said unto the king: 'True, O king.' 3,25 He answered and said: 'Lo, I see four men loose, walking in the midst of the fire, and they have no hurt; and the appearance of the fourth is like a son of the gods.' {S} 3,26 Then Nebuchadnezzar came near to the mouth of the burning fiery furnace; he spoke and said: 'Shadrach, Meshach, and Abed-nego, ye servants of God Most High, come forth, and come hither.' Then Shadrach, Meshach, and Abed-nego, came forth out of the midst of the fire. 3,27 And the satraps, the prefects, and the governors, and the king's ministers, being gathered together, saw these men, that the fire had no power upon their bodies, nor was the hair of their head singed, neither were their cloaks changed, nor had the smell of fire passed on them. 3,28 Nebuchadnezzar spoke and said: 'Blessed be the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego, who hath sent His angel, and delivered His

הבוֹעֶרֶת. (כב) כָּל-עַמַּת זֶה, מִשְׁדָּכַר הַמֶּלֶךְ עֹז וְהַכְּבֻשָׁן הַסָּק בְּיוֹתֵר, הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר הֵעִלוּ אֶת שְׂדֵרָךְ, מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי נְגוּ, הַמִּית אוֹתָם שְׂבִיב הָאֵשׁ. (כג) וְהָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלֹשָׁתָם: שְׂדֵרָךְ, מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי נְגוּ, נָפְלוּ לְתוֹךְ כְּבֻשָׁן הָאֵשׁ הַבוֹעֶרֶת כְּפוֹתִים. (כד) אֲזַי נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ תָּמָה וְקָם בְּהִתְבַּהֲלוֹת, עוֹנָה וְאוֹמֵר לְיוֹעֲצָיו: הֲלֹא אֲנָשִׁים שְׁלֹשָׁה הִשְׁלַכְנוּ לְתוֹךְ הָאֵשׁ כְּפוֹתִים! עוֹנִים וְאוֹמְרִים לְמֶלֶךְ: נִכּוֹן הַמֶּלֶךְ. (כה) עוֹנָה וְאוֹמֵר: הֲנֵה אֲנִי רוֹאֶה אֲנָשִׁים אַרְבָּעָה מְתָרִים, מְהַלְכִים בְּתוֹךְ הָאֵשׁ וְתַבֵּלָה אֵין בָּהֶם, וּמְרֹאֵהוּ שֶׁל הַרְבִּיעֵי דוֹמָה לְבָן אֱלֹהִים. ס (כו) אֲזַי קָם נְבוּכַדְנֶצַּר לְשַׁעַר כְּבֻשָׁן הָאֵשׁ הַבוֹעֶרֶת, עוֹנָה וְאוֹמֵר: שְׂדֵרָךְ, מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי נְגוּ, עֲבָדְיוֹ שֶׁל הָאֵל הַעֲלִיּוֹן צֵאוּ וּבֵאוּ! אֲזַי יוֹצֵאִים שְׂדֵרָךְ, מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי נְגוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. (כז) וּמִתְכַּנְּסִים הָאֲחַשְׁדַּרְפָּנִים, הַסֹּגְנִים וְהַפְּחוֹת וְיוֹעֲצָי הַמֶּלֶךְ, רוֹאִים אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר לֹא שִׁלְטָה הָאֵשׁ בְּגוֹפָם וּשְׁעַר רֹאשָׁם לֹא נִתְרָה, וְשִׁמְלוֹתֵיהֶם לֹא נִשְׁתַּמּוּ, וְרִיחַ אֵשׁ לֹא עָבַר

שְׂבִיבָה דִּי נִירָא: (כג) וּגְבַרְיָא אֱלֹדִי תִלְתְּהוֹן שְׂדֵרָךְ מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי נְגוּ וְנָפְלוּ לְגוֹאֲ-אֲתוֹרֵי-נִירָא וְקִדְמָא מְכַפְתִּין: פ (כד) אֲזַיֹּן נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְפָּא תָּמָה וְקָם בְּהִתְבַּהֲלָה עוֹנָה וְאוֹמֵר לְהַעֲבִירֵי הֵלֵא גְבָרִין תִּלְתָּא רְמִינָא לְגוֹאֲ-נִירָא מְכַפְתִּין עַגְוִין וְאוֹמְרִין לְמִלְפָּא יִצְיָבָא מִלְפָּא: (כה) עוֹנָה וְאוֹמֵר הָאֲנָנָה חוּזָה גְבָרִין אַרְבָּעָה שְׂרִין מְהַלְכִין בְּגוֹאֲ-נִירָא וְתַבֵּל לֹא- אִתִּי בְּהוֹן וְרִיחַ דִּי רְבִיעָאָה דְמָה לְכַרְ-אֱלֹהִין: ס (כו) בְּאֲזַיֹּן קָרַב נְבוּכַדְנֶצַּר לְתַרְעֵ אֲתוֹן נִירָא וְקִדְמָא עוֹנָה וְאוֹמֵר שְׂדֵרָךְ מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי-נְגוּ עֲבָדְהֵי דִּי- אֱלֹהָא עֲלָאָה פְּמוּ וְאֲתוּ בְּאֲזַיֹּן גְּסָלְיוֹן שְׂדֵרָךְ מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי נְגוּ מוֹ-נִירָא נִירָא: (כז) וּמִתְכַּנְּשִׁין אַחַשְׁדַּרְפָּנָא סֹגְנָא וּפְחוֹתָא וְהַדְּבָרִי מִלְפָּא תַּנּוּן לְגְבַרְיָא אֱלֹדִי דִּי לֹא-שִׁלְט בְּגוֹשְׁמֵהוֹן וּשְׁעַר רֹאשְׁהוֹן לֹא הִתְתַּרְדַּ וְסַרְבְּלֵיהוֹן לֹא שָׁנוּ וְרִיחַ נִירָא לֹא עָזַת בְּהוֹן: (כח) עוֹנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאוֹמֵר בְּרִיד אֱלֹהֵהוֹן דִּי-שְׂדֵרָךְ מִיִּשְׁךְ וְעַבְדִּי נְגוּ דִּי-שִׁלְטָה מִלְּאֲכָה וְשִׁינְב לְעַבְדוּהֵי דִּי הִתְרַחְצוּ עֲלוּהֵי וּמִלַּת מִלְפָּא שְׁוִין וְיִתְּבוּ גְשַׁמְהוֹן דִּי לֹא-יִפְלְחוּן

פרק ג'

servants that trusted in Him, and have changed the king's word, and have yielded their bodies, that they might not serve nor worship any god, except their own God. 3,29 Therefore I make a decree, that every people, nation, and language, which speak any thing amiss against the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego, shall be cut in pieces, and their houses shall be made a dunghill; because there is no other god that is able to deliver after this sort.' 3,30 Then the king promoted Shadrach, Meshach, and Abed-nego, in the province of Babylon. {P} 3,31 'Nebuchadnezzar the king, unto all peoples, nations, and languages, that dwell in all the earth; peace be multiplied unto you. 3,32 It hath seemed good unto me to declare the signs and wonders that God Most High hath wrought toward me. 3,33 How great are His signs! and how mighty are His wonders! His kingdom is an everlasting kingdom, and His dominion is from generation to generation.

בְּהֵם. (כח) עוֹנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאוֹמְרִים: בְּרוּךְ אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל שְׂדֵרָךְ, מִיִּשְׁרָף וְעַבְדֵּי נְגוּ, אֲשֶׁר שָׁלַח מִלְאָכֹו וְהִצִּיל אֶת עַבְדָּיו אֲשֶׁר בְּטַחוּ עָלָיו, וְדַבֵּר הַמֶּלֶךְ שֶׁנּוּ וְנִתְּנוּ אֶת גּוֹפֵם, שֶׁלֹּא יַעֲבֹדוּ וְלֹא יִסְגְּדוּ לְכָל אֱלֹהִים, אֶלֶּא לְאֱלֹהֵיהֶם. (כט) וּמִמְּנֵי הַיּוֹשֵׁם צוּ, אֲשֶׁר כָּל עַם, אִמָּה וְלִשׁוֹן, אֲשֶׁר יֹאמֵר תּוֹעֵה עַל אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל שְׂדֵרָךְ, מִיִּשְׁרָף וְעַבְדֵּי נְגוּ, וְנִתְּנוּ בְּיָתֵי וּבֵיתֵי אֲשֶׁפָה יוֹשֵׁם, כָּל-עַמַּת שְׂאִין אֱלֹהִים אַחֵר אֲשֶׁר יוּכַל לְהִצִּיל כְּזֶה. (ל) אֲנִי הַמֶּלֶךְ, הִצִּילִית אֶת שְׂדֵרָךְ, מִיִּשְׁרָף וְעַבְדֵּי נְגוּ בְּמַדְיַת בָּבֶל.

(לא) נְבוּכַדְנֶצַּר הַמֶּלֶךְ, לְכָל הָעַמִּים, הָאֲמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת, שְׂדֵרִים בְּכָל הָאָרֶץ, שְׁלוֹמְכֶם יִרְבֶּה. (לב) הָאוֹתוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת, שֶׁעָשָׂה עִמִּי אֵל שְׁלִי, נֹאֵה לְפָנַי לְהַגִּיד. (לג) אוֹתוֹתַי כִּמָּה גְדוּלִים, וְנִפְלְאוֹתַי כִּמָּה תְּקִיפוֹת! מַלְכוּתוֹ מַלְכוּת עוֹלָם, וְשִׁלְטוֹנוֹ עִם דוֹר וָדוֹר.

וְלֹא-יִסְגְּדוּן לְכָל-אֱלֹהִים לְהוֹ לְאֱלֹהֵיהוּ: (כט) וּמִמְּנֵי שִׁים טַעַם דִּי כָל- עַם אִמָּה וְלִשׁוֹן דִּי-יִיאַמֵּר שְׁלֵו עַל אֱלֹהֵיהוּ דִי- שְׂדֵרָךְ מִיִּשְׁרָף וְעַבְדֵּי נְגוּ אִי הִדְמִין וְיַעֲבֹד וּבֵיתֵי נְגוּ לִי וְיִשְׁתַּחֲוּ כָל-מִלְכֵי דִי לֹא אִימַל אֱלֹהִים אַחֵרוֹ דִי יִכַּל לְהִצִּילָה כְּזֶה: (ל) בְּאֵדוֹן מִלְכָּא הִצִּילָה לְשְׂדֵרָךְ מִיִּשְׁרָף וְעַבְדֵּי נְגוּ בְּמַדְיַת בָּבֶל: פ

(לא) נְבוּכַדְנֶצַּר מִלְכָּא לְכָל-עַמְמַמָּא אִמָּה וְלִשְׁנַיָּא דִי דִנְרִין בְּכָל- אַרְעָא שְׁלִמְכוֹן וְשָׂגָא: (לב) אִתִּיא וְתַמְהִיא דִי עַבְד עִמִּי אֱלֹהָא עֲלָהּ שִׁפְרֵי הִדְמִין לְהַחְנוּה: (לג) אִתּוּהִל כִּמָּה רַבְרָבִין וְתַמְהִי כִּמָּה תְּקִיפִין מַלְכוּתֵה מַלְכוּת עוֹלָם וְשִׁלְטַנְה עִם-דִּר וְדִר:

4,1 I Nebuchadnezzar was at rest in my house, and flourishing in my palace. 4,2 I saw a dream which made me afraid; and imaginings upon my bed and the visions of my head affrighted me. 4,3 Therefore made I a decree to bring in all the wise men of Babylon before me, that they might make known unto me the interpretation of the dream. 4,4 Then came in the magicians, the enchanters, the Chaldeans, and the astrologers; and I told the dream before them; but they did not make known unto me the interpretation thereof. 4,5 But at the last Daniel came in before me, whose name was Belteshazzar, according to the name of my god, and in whom is the spirit of the holy gods; and I told the dream before him: 4,6 O Belteshazzar, master of the magicians, because I know that the spirit of the holy gods is in thee, and no secret causeth thee trouble, tell me the visions of my dream that I have seen, and the interpretation thereof. 4,7 Thus were the visions of my head upon my bed: I saw, and behold a tree in the midst of the earth, and the height thereof was great. 4,8 The tree grew, and was strong, and the height thereof reached unto heaven, and the sight thereof to the end of all the earth. 4,9 The leaves thereof were fair, and the fruit thereof much, and in it was food for all; the beasts of the field had shadow under it, and the fowls of the heaven dwelt in the branches thereof, and all flesh was fed of it. 4,10 I saw in the visions of my head upon my bed,

(א) אָנִי נְבוּכַדְנֶצַּר, שָׁלוֹ הָיִיתִי בְּבֵיתִי, וְרַעְנֹן בְּהִיכְלִי. (ב) חֲלוֹם רָאִיתִי וְיַפְחִידֵנִי, וְהַרְהוּרִים עַל מִשְׁכְּבִי, וְחֲזִיוֹנוֹת רֹאשִׁי יִבְחָלוּנִי. (ג) וּמִמְנֵי הוֹשֵׁם צוּ, לְהַכְנִיס לְפָנַי אֶת כָּל חֲכָמֵי בָבֶל, שֶׁפְתָרוּן הַחֲלוֹם יוֹדִיעֵנִי. (ד) אֲנִי נְכַנְסִים הַכַּשְׂדִּים, הַחֲרָטְמִים, וְהַקֹּסְמִים, וְאֶת הַחֲלוֹם אָנִי אוֹמֵר לְפָנֶיהֶם, וּפְתָרוֹנוֹ אֵין מוֹדִיעִים לִי. (ה) וְעַד לְאַחֲרוֹנָה נִכְנַס לְפָנַי דְּנִיאֵל, אֲשֶׁר שְׁמוֹ בִלְטֶשְׂאֶצַּר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי, וְאֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים בּוֹ, וְאֶת הַחֲלוֹם לְפָנָיו אָמַרְתִּי. (ו) בִלְטֶשְׂאֶצַּר רַב הַחֲרָטְמִים, אֲשֶׁר אָנִי יֹדַעְתִּי כִּי רוּחַ אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים בְּךָ, וְכָל רוֹז אֵינּוּ מוֹנַע אוֹתְךָ, חֲזִיוֹנוֹת חֲלוֹמֵי אֲשֶׁר רָאִיתִי וּפְתָרוֹנוֹ אָמַר. (ז) וְחֲזִיוֹנוֹת רֹאשִׁי עַל מִשְׁכְּבִי, רוּאָה הָיִיתִי עַל מִשְׁכְּבִי, רוּאָה הָיִיתִי וְהִנֵּה אֵילָן בְּתוֹךְ הָאָרֶץ, וְרוֹמוֹ רַב. (ח) גָּדַל הָאֵילָן וְחֲזֵק, וְרוֹמוֹ יִגִיעַ לַשָּׁמַיִם, וּמֵרָאֵהוּ לְסוֹף כָּל הָאָרֶץ. (ט) עָפְיוֹ יָפָה וּפְרִיו רַב, וּמְזוֹן לְכָל בּוֹ, תַחְתָּיו תִּמְצָא צֶל חַיַּת הַבַּר, וּבְעִנְפָיו תִּדְרְגָה צִפְרֵי הַשָּׁמַיִם, וּמִמְנֵי יִזוֹן כָּל בְּשָׂר. (י)

(א) אָנִי נְבוּכַדְנֶצַּר שָׁלָה הַיּוֹם בְּבֵיתִי וְרַעְנֹן בְּהִיכְלִי: (ב) חֲלוֹם חֲזִיתִי וְיַדְחַלְנִי וְהַרְהוּרִין עַל־מִשְׁכְּבִי וְחֲזִיוֹ רֹאשִׁי יִבְחָלוּנִי: (ג) וּמִנֵּי שָׁיִם טָעַם לְהַנְעִלָה קְדָמַי לְכָל חֲכָמֵי בָבֶל דִּי־יִשְׁאֵר חֲלָמָא יְהוּדַעְנִי: (ד) בְּאֲדִינוֹ עָלִינוֹ חֲרָטְמָא אֲשִׁפְלָא כַּשְׂדָּאִי וְנִירָא וְחֲלָמָא אָמַר אָנִי הַקְּדָמִיהוֹן וּפְשָׁרָה לֹא־מְהוּדַעְנוֹ לִי: (ה) וְעַד אַחֲרָיו עַל קְדָמֵי דְנִיאֵל דִּי־שָׁמָּה בִלְטֶשְׂאֶצַּר כְּשֵׁם אֱלֹהֵי וְנִי וְיִסְתַּלְתִּיו קְדִישִׁין בְּהַ וְחֲלָמָא קְדָמוּהִי אָמַרְתִּי: (ו) בִלְטֶשְׂאֶצַּר רַב חֲרָטְמָא דִּין אָנִי יֹדַעְתִּי דִּי רוּחַ אֱלֹהֵי קְדִישִׁין בְּךָ וְכָל־רוֹז לֹא־אָנִס לְךָ חֲזִיוֹ חֲלָמֵי דִי־חֲזִיתִי וּפְשָׁרָה אָמַר: (ז) וְחֲזִיוֹ רֹאשִׁי עַל־ מִשְׁכְּבִי חֲזָה הָיִית נֹאֵלוֹ אֵילָן בְּמֵאָה אַרְעָא וְרוּמָה שְׂגִיאָ: (ח) וְהִנֵּה אֵילָנָא וְתַקְףָּ וְרוּמָה יִמְטָא לְשָׁמַיָא וְחֲזִיתָהּ לְסוֹף כָּל־אַרְעָא: (ט) עָפְיָה שְׁפִירָא וְאִנְבָּה שְׂגִיאָ וּמְזוֹן לְכָל־אֲבָה תַחְתָּוִיהָ תִּמְלָלוֹ חַיַּת בְּרָא וּבְעִנְפוֹתֶיהָ יִדְרוֹן צִפְרֵי שָׁמַיָא וּמִמְנֵי יִתְזוֹן כָּל־בְּשָׂרָא: (י) חֲזָה חֲזִית בְּחֲזִיוֹ רֹאשִׁי

פרק ד'

and, behold, a watcher and a holy one came down from heaven. **4,11** He cried aloud, and said thus: Hew down the tree, and cut off its branches, shake off its leaves, and scatter its fruit; let the beasts get away from under it, and the fowls from its branches. **4,12** Nevertheless leave the stump of its roots in the earth, even in a band of iron and brass, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let his portion be with the beasts in the grass of the earth; **4,13** Let his heart be changed from man's, and let a beast's heart be given unto him; and let seven times pass over him. **4,14** The matter is by the decree of the watchers, and the sentence by the word of the holy ones; to the intent that the living may know that the Most High ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever He will, and setteth up over it the lowest of men. **4,15** This dream I king Nebuchadnezzar have seen; and thou, O Belteshazzar, declare the interpretation, forasmuch as all the wise men of my kingdom are not able to make known unto me the interpretation; but thou art able, for the spirit of the holy gods is in thee.' **4,16** Then Daniel, whose name was Belteshazzar, was appalled for a while, and his thoughts affrighted him. The king spoke and said: 'Belteshazzar, let not the dream, or the interpretation, affright thee.' Belteshazzar answered and said: 'My lord, the dream be to them that hate thee, and the interpretation thereof to thine

רוֹאֵה הַיְיָתִי בַּחֲזִיוֹנוֹת
 רֹאשִׁי עַל מִשְׁכָּבִי, וְהִנֵּה
 מִלְאָף וְקָדוֹשׁ מִשָּׁמַיִם יוֹרֵד.
 (יא) קוֹרֵא בְכֹת וְכֹן אוֹמֵר:
 גְּזוּ הָאֵילָן וְקַצְצוּ עֲנָפוּיו,
 הַשִּׁירֵי עָפְיוֹ וּפְזָרוּ כְּרִיו,
 תַּגְוֵד הַחֲתִיָּה מִמִּתְחִיּוֹ,
 וְהַצְּפָרִים מֵעֲנָפוּיו. (יב)
 אוֹלָם עֵקֶר שְׂרָשְׁיוֹ בְּאֶרֶץ
 הַנִּיחֹ, וּבְאֶסוֹר שֶׁל בְּרִזֵּל
 וְנִחְשֶׁת בְּדֹשָׁא שֶׁל הַבֵּר,
 וּבִטֵּל הַשָּׁמַיִם יִטְבֵּל, וְעַם
 הַחֲתִיָּה חִלְקוֹ בַּעֲשָׂב הָאֶרֶץ.
 (יג) לְבוֹ מֵאֲנוּשׁ יִשְׁנוּ, וְלֵב
 חַיָּה יִנְתֵּן לוֹ, וְשִׁבְעָה
 מוֹעֲדִים יִחְלְפוּ עָלָיו. (יד)
 בְּגִזְרַת מַלְאָכִים הַדְּבָר,
 וּמֵאֲמַר קְדוֹשִׁים הַמְּשַׁאֲלָה,
 עַל דְּבַרֹת שֶׁיִּדְעוּ הַחַיִּים, כִּי
 שׁוֹלֵט הָעֲלִיוֹן בְּמַלְכוּת
 אֲנוּשׁ, וְלִמֵּי שְׂרָפָה יִתְנַהֵּה,
 וְשֹׁפֵל אֲנָשִׁים יָקִים עָלֶיהָ.
 (טו) זֶה הַחֲלוֹם רְאִיתִי, אֲנִי
 הַמְּלֹךְ נְבוּכַדְנֶצַּר, וְאַתָּה
 בְּלִטְשַׁאצַּר פִּתְרוֹנוֹ אָמַר,
 כָּל-עֲמַת שֹׁפֵל חֲכָמִי
 מַלְכוּתִי אֵינָם יְכוּלִים
 לְהוֹדִיעַנִי הַפִּתְרוֹן, וְאַתָּה
 יְכוּל, כִּי רוּחַ אֱלֹהִים
 קְדוֹשִׁים בְּךָ. (טז) אֲנִי
 דְּנִיָּאל, אֲשֶׁר שָׁמוּ
 בְּלִטְשַׁאצַּר, הַשְׁתוֹמֵם
 כְּשֶׁעָה אַחַת וְרַעֲיוֹנָיו
 יִבְהַלְוֵהוּ. עוֹנָה הַמְּלֹךְ

עַל-מִשְׁכָּבִי וְנָאֵל עִיר
 וְקָדִישׁ מִרְשָׁמָא
 נִחַת: (יא) קָרֵא בְחֵיל
 וְכֹן אָמַר גְּזוּ אֵילָנָא
 וְקַצְצוּ עֲנָפוּהִי אַתְרוּ
 עֲפָיֵה וּבְזָרוּ אֲנָפֵה תַגְד
 חִיּוֹתָא מִרְשַׁתְתוּהִי
 וּצְפָרֵיָא מִרְעָפוּהִי:
 (יב) בְּרָם עֵקֶר
 שְׂרָשְׁוֵהִי בְּאֶרֶץ
 שְׂבִקוּ וּבְאֶסוֹר דִּי-
 כְּרִזֵּל וְנִחְשֶׁת בְּדֹתָאא דִּי
 כְּרָא וּבִטֵּל שָׁמַיָא
 יִצְטַפֵּעַ וְעַם-חִיּוֹתָא
 חִלְקָה בַּעֲשָׂב אֶרֶץ:
 (יג) לְבַבָּה מִן אֲנוּשָׁא
 יִשְׁנוּ וְלֵבֵב חַיָּה
 יִתְיַתֵּב לָהּ וְשִׁבְעָה
 עֲדָנִיּוֹ יִחְלְפוּ עָלֵיהִי:
 (יד) בְּגִזְרַת מַלְאָכֵי עִירִין
 פִּתְגָמָא וּמֵאֲמַר
 קְדִישֵׁי שְׁאֵלְתָא עַד-
 דְּבַרֹת דִּי יִדְעוּן חַיָּיָא
 דִּי-שְׁלִיט עַלְלָהּ
 בְּמַלְכוּת אֲנוּשָׁא וְלִמֵּן-
 דִּי יִצְבֵּא יִתְנַהֵּה וְשֹׁפֵל
 אֲנָשִׁים יָקִים עָלֶיהָ:
 (טו) זֶה חֲלוֹמָא חֲזִית
 אֲנִי מִלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר
 וְאַתָּה בְּלִטְשַׁאצַּר
 פִּשְׁרָא אָמַר כָּל-קָבֵל
 דִּי כְּלִיחִימִי מַלְכוּתִי
 לֹא-יִכְלוּן פִּשְׁרָא
 לְהוֹדִיעַנִי וְאַתָּה כָּהֵל
 דִּי רוּחַ אֱלֹהִין קְדִישֵׁין
 בְּךָ: (טז) אֲנִי דְּנִיָּאל
 דִּי-שָׁמָה בְּלִטְשַׁאצַּר
 אֲשַׁתוּמֵם כְּשֶׁעָה חֲדָה
 וְרַעֲיוֹנָיָה יִבְהַלְגָּה עִנָּה
 מִלְכָּא וְאַמַּר
 בְּלִטְשַׁאצַּר חֲלָמָא

adversaries. 4,17 The tree that thou sawest, which grew, and was strong, whose height reached unto the heaven, and the sight thereof to all the earth; 4,18 whose leaves were fair, and the fruit thereof much, and in it was food for all; under which the beasts of the field dwelt, and upon whose branches the fowls of the heaven had their habitation; 4,19 it is thou, O king, that art grown and become strong; for thy greatness is grown, and reacheth unto heaven, and thy dominion to the end of the earth. 4,20 And whereas the king saw a watcher and a holy one coming down from heaven, and saying: Hew down the tree, and destroy it; nevertheless leave the stump of the roots thereof in the earth, even in a band of iron and brass, in the tender grass of the field; and let it be wet with the dew of heaven, and let his portion be with the beasts of the field, till seven times pass over him-- 4,21 this is the interpretation, O king, and it is the decree of the Most High, which is come upon my lord the king, 4,22 that thou shalt be driven from men, and thy dwelling shall be with the beasts of the field, and thou shalt be made to eat grass as oxen, and shalt be wet with the dew of heaven, and seven times shall pass over thee; till thou know that the Most High ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever He will. 4,23 And whereas it was commanded to leave the stump of the roots of the tree, thy kingdom shall be sure unto thee, after that thou shalt

ואומר: בלִטְשֵׁאֲצַר, הַהַלּוֹם וּפְתָרוֹנוֹ אֶל יְבֻהֶלְקָה! עוֹנָה בַלִּטְשֵׁאֲצַר וְאוֹמֵר: אֲדוֹנִי, הַהַלּוֹם לְשׁוֹנְאֵיהָ וּפְתָרוֹנוֹ לְצִרְיָהּ. (יז) הַאֵילָן אֲשֶׁר רָאִיתָ, אֲשֶׁר גָּדַל וְחָזַק, וְרוֹמּוֹ מֵגִיעַ לַשָּׁמַיִם, וּמֵרָאֵהוּ לְכָל הָאָרֶץ. (יח) וְעָפְיוֹ יָפָה וּפְרִיּוֹ רַב, וּמְזוֹן לְכָל בּוֹ; תַּחֲתָיו תְּדוּר חַיֵּת הַבֵּר, וּבַעֲנַפָּיו תִּשְׁכְּנֶה אֲפָרִי הַשָּׁמַיִם. (יט) אַתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ, אֲשֶׁר גָּדַלְתָּ וְחָזַקְתָּ, וּיְגַדְלְתָּהּ גְּדֻלָּה וְהַגִּיעָה לַשָּׁמַיִם וְשִׁלְטוֹנָהּ לְסוּף הָאָרֶץ. (כ) וְאֲשֶׁר רָאָה הַמֶּלֶךְ, מֵלֶאֱדָם וְקִדְוֵשׁ יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם וְאוֹמֵר: גְּזוֹ הַאֵילָן וְהַשְׁחִיתוּהוּ, אוֹלָם עָקֵר שְׂרָשֵׁיו בְּאָרֶץ הַנִּיחָו, וּבִאֲסוּר שֶׁל בְּרִזָּל וְנִחַשְׁתָּ בְדִשָּׁא שֶׁל הַבֵּר, וּבָטַל הַשָּׁמַיִם יִטְבֵּל, וְעַם חַיֵּת הַבֵּר תִּלְקוּ, עַד אֲשֶׁר שִׁבְעָה מוֹעֲדִים יִחְלְפוּ עָלָיו. (כא) זֶה הַפְתָּרוֹן, הַמֶּלֶךְ, וְגִזְרַת עָלְיוֹן הִיא, שֶׁהַגִּיעָה אֶל אֲדוֹנֵי הַמֶּלֶךְ. (כב) וְאוֹתָהּ מְגַרְשִׁים מֵאֲנוּשׁ, וְעַם חַיֵּת הַבֵּר יִהְיֶה מְדוֹרָהּ, וְעָשָׂב כְּשֹׁרִים אוֹתָהּ יֵאָכְלוּ, וּמִטְלַת הַשָּׁמַיִם יִטְבְּלוּהָ, וְשִׁבְעָה מוֹעֲדִים יִחְלְפוּ עָלֶיהָ עַד שֶׁתִּדְעַ, כִּי שׁוֹלֵט

ופשרא אֶל-יְבֻהֶלְקָה עֵנָה בַלִּטְשֵׁאֲצַר וְאוֹמֵר מִיִּי חִלְמָא לְשׁוֹנְאֵד וּפְשָׁרָה לְעָרְדָּה: (יז) אֵילָנָה דִּי חֲזִינָה דִּי רִגְהָ וְתַקְהָ וְרוֹמְהָ יִמְטָא לְשִׁמְלָא וְחֲזִינָהּ לְכָל-אַרְעָא: (יח) וְעָפְיָה שְׁפִירָא וְאֲנַבְהָ שְׂגִיאָ וּמְזוֹן לְכָל-אֲנַבְהָ תַּחְתּוּהִי תְדוּר חַיֵּית בְּרָא וּבַעֲנַפּוּהִי יִשְׁכְּנֵן אֲפָרִי שְׁמַיָא: (יט) - אַתָּה-הוּא מִלְכָּא דִּי רַבָּת וְתַקְפָּת וְרַבּוּתָהּ רַבָּת וּמִטָּת לְשִׁמְלָא וְשִׁלְטָנָה לְסוּף אַרְעָא: (כ) וְדִי חֲזִינָה מִלְכָּא עִיר וְקִדְוֵשׁ נִחָתוּ מִן-שְׁמַיָא וְאוֹמֵר גְּזוֹ אֵילָנָה וְחַבְלוּהִי בְּרַם עָקֵר שְׂרָשׁוּהִי בְּאֲרַעָא שְׁבִקוּ וּבִאֲסוּר דִּי-פְרִזָּל וְנִחַשׁ בְּדַתְאָא דִּי בְרָא וּבָטַל שְׁמַיָא יִצְטַבַּע וְעַם-חַיֵּית בְּרָא חִלְקָה עַד דִּי-שִׁבְעָה עֲדָנִיו יִחְלְפוּ עָלּוּהִי: (כא) דָּגָה פִּשְׁרָא מִלְכָּא וְגִזְרַת עֲלָאָה הִיא דִּי מִטָּת עִלִּי-מְרִי מִלְכָּא: (כב) וְלָד שְׂרָדִיו מִרְ-אֲנָשָׁא וְעַם חַיֵּית בְּרָא לְהוּהָ מְדוּרָהּ וְעָשָׂבָא כְּתוֹרִיוֹן לָד יִטְעֲמִין וּמִטְלַת שְׁמַיָא לָד מִצְבְּעִין וְשִׁבְעָה עֲדָנִיו יִחְלְפוּ עָלָהּ עַד דִּי-תִּדְעַ דִּי-שְׁלִיט עֲלָאָה בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמִרְדֵּי יִצְבָּא וְתַנְגָּה:

פרק ד'

have known that the heavens do rule. 4,24 Wherefore, O king, let my counsel be acceptable unto thee, and break off thy sins by almsgiving, and thine iniquities by showing mercy to the poor; if there may be a lengthening of thy prosperity.' 4,25 All this came upon the king Nebuchadnezzar. {P}

4,26 At the end of twelve months he was walking upon the royal palace of Babylon. 4,27 The king spoke, and said: 'Is not this great Babylon, which I have built for a royal dwelling-place, by the might of my power and for the glory of my majesty?' 4,28 While the word was in the king's mouth, there fell a voice from heaven: 'O king Nebuchadnezzar, to thee it is spoken: the kingdom is departed from thee. 4,29 And thou shalt be driven from men, and thy dwelling shall be with the beasts of the field; thou shalt be made to eat grass as oxen, and seven times shall pass over thee; until thou know that the Most High ruleth in the kingdom of men, and giveth it to whomsoever He will.' 4,30 The same hour was the thing fulfilled upon Nebuchadnezzar; and he was driven from men, and did eat grass as oxen, and his body was wet with the dew of heaven, till his hair was grown like eagles' feathers, and his nails like birds' claws. 4,31 'And at the end of the days I Nebuchadnezzar lifted up mine eyes unto heaven, and mine understanding returned unto me, and I blessed the Most High, and I praised and honoured Him that liveth for ever; for His dominion is an everlasting dominion, and

עליון במלכות אנוש, ולמי שירצה יתננה. (כג) ואשר אמרו להניח עקר שרשיו של האילן, המלכות לה קימת, משתדע פי שולטים השמים. (כד) אלא המלך, עצתי תיטב עליך, וחקטאיך באדקה פדה ועונותיך בחן עניים, אם תהיה ארכה לשלכותך. (כה) הכל הגיע אל נבוכדנצר המלך.

(כו) למך ירחים שנים עשר, על היכל המלכות של בבל מהלך היה. (כז) ענה ואלה המלך דא-היא בבל רבתא דייאגה בנייתה לבית מלכות, בתקף חסני ולכבוד הדרי. (כח) עוד הדבר בפי המלך, קול מן השמים נפל: לה אומרים נבוכדנצר המלך, המלכות עברה ממך. (כט) ומאנוש אותך מגרשים, ועם חית הבר מזורה, עשב כשורים אותך יאכילו, ושבעה מועדים יחלפו עליך עד שתדע, כי שולט עליון במלכות אנוש, ולמי שירצה יתננה. (ל) בה בשעה, הדבר פלה על נבוכדנצר, ומאנוש גרש, ועשב כשורים יאכל, ומשל השמים גופו יטבל עד ששערו כנשרים גדל

(כג) ודי אמרו למשכמ עקר שרשיה די אילנא מלכותך לה קומה מו-די תנדע די שלטן שממא: (כד) לתו מלכא מכלי ושקר עלך וחטאך באדקה פדך ועונותך במתו עניו תו תהנו ארבה לשלכותך: (כה) פלא מטא על-נבוכדנצר מלכא: פ (כו) לקצת ירחיו תרי-עשר עליהיכל מלכותא די בבל מהלך תהו: (כז) ענה מלכא ואמר הלא דא-היא בבל רבתא דייאגה בנייתה לבית מלכו בתקף חסני וליקר הדרי: (כח) עוד מלכא בפס מלכא קל מו-שממא נפל לה אמריו נבוכדנצר מלכא מלכותה עדת מנה: (כט) ומן-אנושא לה שרדיו ועסיחנות ברא מלך עששא כתוריו לה ישעמו ושבעה עדניו יחלפו עלך עד דיי-תנדע דיי-שליט עלאה במלכות אנשא ולמן-די יצבא יתננה: (ל) בה-שעתא מלכא ספת על-נבוכדנצר ומן-אנושא טריד ועששא כתוריו יאכל ומשל שממא גשמה יצטבע עד די שבעה כנשריו רבה וטרפוהי כצפריו: (לא) ולקצת

פרק ד'

His kingdom from generation to generation; 4,32 And all the inhabitants of the earth are reputed as nothing; and He doeth according to His will in the host of heaven, and among the inhabitants of the earth; and none can stay His hand, or say unto Him: What doest Thou? 4,33 At the same time mine understanding returned unto me; and for the glory of my kingdom, my majesty and my splendour returned unto me; and my ministers and my lords sought unto me; and I was established in my kingdom, and surpassing greatness was added unto me. 4,34 Now I Nebuchadnezzar praise and extol and honour the King of heaven; for all His works are truth, and His ways justice; and those that walk in pride He is able to abase.' {P}

וּצְפָרְנָיו כְּצִפְרִים. (לא)
 וּלְקִץ הַיָּמִים, אָנִי
 נְבוּכַדְנֶצַּר, עֵינַי לַשָּׁמַיִם
 נִשְׂאֵתִי, וְדַעְתִּי עָלַי תָּשׁוּב,
 וְאֵת הָעֲלִיּוֹן בְּרַכְתִּי, וְאֵת חַי
 הָעוֹלָם שִׁבַּחְתִּי וּפְאָרְתִי,
 אֲשֶׁר שְׁלוֹטוֹנוֹ שְׁלוֹטוֹן עוֹלָם
 וּמְלֻכוֹתוֹ עִם דּוֹר וָדוֹר. (לב)
 וְכָל דְּרֵי הָאָרֶץ כָּאִין
 חֲשׁוּבִים, וְכַרְצוֹנוֹ עוֹשֶׂה
 בְּחֵיל הַשָּׁמַיִם וְדְרֵי הָאָרֶץ,
 וְאִין אֲשֶׁר יִמְחָה בְּיָדוֹ
 וַיֹּאמֶר לוֹ מָה עָשִׂיתָ. (לג)
 בּוֹ בְּזִמְן דַּעְתִּי תָשׁוּב עָלַי,
 וְלִיקַר מְלֻכוֹתַי הַדְּרִי, וְזִיוֵי
 יָשׁוּב אֵלַי, וְאוֹתַי – יוֹעֲצֵי
 וְשָׂרֵי יִבְקָשׁוּ, וְעַל מְלֻכוֹתַי
 הוֹכְנָתִי, וְגִדְלָה יִתְרָה נּוֹסֶפֶה
 לִי. (לד) כָּעַת אָנִי
 נְבוּכַדְנֶצַּר, מְשַׁבַּח וּמְרוֹמֵם
 וּמְפָאֵר אֵת מְלֶךְ הַשָּׁמַיִם,
 אֲשֶׁר כָּל מַעֲשָׂיו אֱמֶת
 וְאַרְחוֹתָיו מִשְׁפָּט, וְאֲשֶׁר
 מְהַלְכִים בְּגִאוּהַ יְכוּל
 לְהַשְׁפִּיל.

יוֹמֵהָ אָנֹה נְבוּכַדְנֶצַּר
 עֵינָיו לַשָּׁמַיִם נִשְׂלַח
 וּמִדַּעְתִּי עָלַי יָתוּב
 וְלַעֲלֹאָה בְּרַכַּת וְלַחַי
 עוֹלָם שִׁבַּחְתָּ וְהַדְרַתָּ
 דְּיִ שְׁלוֹטוֹנָה שְׁלוֹטוֹן עוֹלָם
 וּמְלֻכוֹתָה עִם-דּוֹר וָדוֹר:
 (לב) וְכָל דְּרֵי אֶרֶץ
 כְּלָה חֲשִׁיבִין וְכַרְצוֹנָהּ
 עֹבֵד בְּחֵיל שְׁמַיָא
 וְדְרֵי אֶרֶץ וְלֹא אֵיתִל
 דִּי-יִמְחָא בְּיָדָהּ וַיֹּאמֶר
 לָהּ מָה עָבַדְתָּ: (לג)
 כַּה-זִמְנָא מִדַּעְתִּי יָתוּב
 עָלַי וְלִיקַר מְלֻכוֹתַי
 הַדְרִי וְזִיוֵי יָתוּב עָלַי
 וְלִי הַדְרִי וְרַבְרַבְנֵי
 יְבַעֲוּ וְעַל-מְלֻכוֹתַי
 הַתְּקַנֵּת וְרַבּוֹ יִתְרָה
 הוֹסֶפֶת לִי: (לד) כָּעַת
 אָנֹה נְבוּכַדְנֶצַּר מְשַׁבַּח
 וּמְרוֹמֵם וּמְפָאֵר לְמֶלֶךְ
 שְׁמַיָא דְּיִ כְּלִי-מַעְבְּדוּהִי
 קִשְׁט וְאַרְחוֹתָה דְּיוֹ וְדִי
 מְהַלְכִין בְּגִוּהַ יְכָל
 לְהַשְׁפִּיל: פ

פרק ה'

5,1 Belshazzar the king made a great feast to a thousand of his lords, and drank wine before the thousand. 5,2 Belshazzar, while he tasted the wine, commanded to bring the golden and silver vessels which Nebuchadnezzar his father had taken out of the temple which was in Jerusalem; that the king and his lords, his consorts and his concubines, might drink therein. 5,3 Then they brought the golden vessels that were taken out of the temple of the house of God which was at Jerusalem; and the king, and his lords, his consorts and his concubines, drank in them. 5,4 They drank wine, and praised the gods of gold, and of silver, of brass, of iron, of wood, and of stone. 5,5 In the same hour came forth fingers of a man's hand, and wrote over against the candlestick upon the plaster of the wall of the king's palace; and the king saw the palm of the hand that wrote. 5,6 Then the king's countenance was changed in him, and his thoughts affrighted him; and the joints of his loins were loosed, and his knees smote one against another. 5,7 The king cried aloud to bring in the enchanters, the Chaldeans, and the astrologers. The king spoke and said to the wise men of Babylon: 'Whosoever shall read this writing, and declare unto me the interpretation thereof, shall be clothed with purple, and have a chain of gold about his neck, and shall rule as one of three in the

(א) בלשאצר המלך עשה משתה גדול לאלה שריו, ולעממת האלה יין שתה. (ב) בלשאצר צוה בטעם היין, להביא כלי הזהב והכסף, אשר הוציא נבוכדנצר אביו מן ההיכל אשר בירושלים, וישתו בהם המלך ושריו, נשיו ופילגשיו. (ג) אזי הביאו את כלי הזהב אשר הוציאו מן ההיכל אשר בירושלים, ושתו בהם המלך ושריו, נשיו ופילגשיו. (ד) שתו את היין, ושבחו את אלהי הזהב והכסף, הנחשת, הברזל, העץ והאבן. (ה) בה בשעה, יצאו אצבעות של יד אדם וכתבו לעממת הנברשת, על השיד של כתל ההיכל של המלך, והמלך רואה פס יד אשר כותבת. (ו) אזי המלך, זיוו נשתנה לו ורעיוניו ובהלוהו, וקשרי חלציו נמרים, וברפיו זו לזו נוקשות. (ז) קורא המלך בחיל, להכניס את האשפים, הפשדים והקוסמים; עונה המלך ואומר לתכמי בבל, שכל איש שיקרא כתב זה ופתרונו יודיעני, ארגמן ילבש, ורביד של זהב על צוארו, ושלישי במלכות

(א) בלשאצר מלכא עבד לחם רב לרב־בנהיה אלה ולקבל אלפא חמרא שתה: (ב) בלשאצר אמרו בטעם חמרא להמתיה למאני דהבא וכספא די הנפק נבוכדנצר אביהי מור־היכלא די בירושלם וישתון בהון מלכא ורב־בנהיה שגלתה ולחנתה: (ג) באדון הנתיו מאני דהבא די הנפקו מור־היכלא די בית אלקה די בירושלם ואשתיו בהון מלכא ורב־בנהיה שגלתה ולחנתה: (ד) אשתיו חמרא ושבחו לאלהי דהבא וכספא ונשא פרזלא אעא ואבנא: (ה) בה־שעתה נפקה אצבעון די יד־אנש וכתבו לקבל נברשתא על־גירא די־י כתל היכלא די מלכא ומלכא חזו פס ידה די כתבה: (ו) אזיו מלכא זיוהי שנוהי ורעינהי ובהלוגה וקשרי חרצה משתריו וארכבתה דא לרא גקשו: (ז) קרא מלכא בחיל להעלה לאשפלא כשדאי ונרגיא ענה מלכא ואמרו לחמימי בבל די כל־אנש די־יקרה כתבה דנה ופשרה יחונני ארגנא ילבש והמניכא די־דהבא על־צוארה ומלתי במלכותא ישלט: (ח) אדון עליו כל

kingdom.' {S} 5,8 Then came in all the king's wise men: but they could not read the writing, nor make known to the king the interpretation. 5,9 Then was king Belshazzar greatly affrighted, and his countenance was changed in him, and his lords were perplexed. 5,10 Now the queen by reason of the words of the king and his lords came into the banquet house; the queen spoke and said: 'O king, live for ever! let not thy thoughts affright thee, nor let thy countenance be changed; 5,11 there is a man in thy kingdom, in whom is the spirit of the holy gods; and in the days of thy father light and understanding and wisdom, like the wisdom of the gods, was found in him; and the king Nebuchadnezzar thy father, the king, I say, thy father, made him master of the magicians, enchanters, Chaldeans, and astrologers; 5,12 forasmuch as a surpassing spirit, and knowledge, and understanding, interpreting of dreams, and declaring of riddles, and loosing of knots, were found in the same Daniel, whom the king named Belteshazzar. Now let Daniel be called, and he will declare the interpretation.' {P} 5,13 Then was Daniel brought in before the king. The king spoke and said unto Daniel: 'Art thou Daniel, who is of the children of the captivity of Judah, whom the king my father brought out of Judah? 5,14 I have heard of thee, that the spirit of the gods is in thee,

ישלט. ס (ח) אזי נכנסים כל חכמי המלך, ואינם יכולים את הפתב לקרא ואת פתרונו להודיע למלך. ט) אזי המלך בלשאצר מאד נבהל, וזיוו נשתנה לו, ושריו נבוכים. י) המלכה, לעצמת דברי המלך ושריו, לבית המשמה נכנסה; ענתה המלכה ואמרה: המלך לעולמים חנה, אל יבהלוך רעיוניך וניוה אל ישתנה. יא) יש איש במלכותך, אשר רוח אלהים קדושים בו, ובימי אביך הארה והשכל וחקמה כחכמת אלהים נמצאה בו; והמלך נבוכדנצר אביך, לרב חרטמים, אשפים, כשדים, קוסמים הקימו אביך המלך. יב) כל-עצמת שרות יתרה ומדע והשכל לפתח חלומות, להגדת חידות ולהתיר קשרים נמצאה בו בדניאל, אשר המלך שם שמו בלטשאצר, עתה דניאל יקרא ואת הפתרון יגיד. יג) אזי דניאל הכנס לפני המלך; עונה המלך ואומר לדניאל: אמה הוא דניאל, אשר מבני גלות יהודה, אשר הביא המלך אבי מיהודה? יד) ושמעתי

חכמי מלכא ולא-קהליו פתבא למקרא ופשרה להודעה למלכא: ט) אזיו מלכא בלשאצר שגיא מתבהל וזיוהי שגיו עלוהי וברבנוהי משתבשיו: י) מלכתא לקבל מלי מלכא וברבנוהי לבית משתא עלת ענת מלכתא ואמרת מלכא לעלמיו חיי אלי-יבהלוך רעיוניך וניוה אלי ישתנו: יא) אימי גבר במלכותך די רוח אלהיו קדישין בה וביומי אבוד נהירו ושכלתנו וחקמה כחכמת-אלהיו השתקחת בה ומלכא נכדנצר אבוד רב חרטמיו אשפיו כשדאיו גזרין הקומה אבוד מלכא: יב) פליקבל די רוחו יתירה ומנדע ושכלתנו מפשר חלמיו ואחולת אחילו ומשרא קטריו השתקחת בה בדניאל די-מלכא שם-שמה בלטשאצר בעו דניאל ותקרי ופשרה יתהו: פ) יג) באילו דניאל העל מדם מלכא ענה מלכא ואמר לדניאל-אנת-הוא דניאל די-מרבני גלותא די יהוד די היתי מלכא אבי מדי-יהוד: יד) ושמעתי עלך די רוח אלהיו גוד ונהירו ושכלתנו וחקמה יתירה השתקחת בך: טו) ובעו

פרק ה'

and that light and understanding and surpassing wisdom is found in thee. 5,15 And now the wise men, the enchanters, have been brought in before me, that they should read this writing, and make known unto me the interpretation thereof; but they could not declare the interpretation of the thing. 5,16 But I have heard of thee, that thou canst give interpretations, and loose knots; now if thou canst read the writing, and make known to me the interpretation thereof, thou shalt be clothed with purple, and have a chain of gold about thy neck, and shalt rule as one of three in the kingdom.' {P}

5,17 Then Daniel answered and said before the king: 'Let thy gifts be to thyself, and give thy rewards to another; nevertheless, I will read the writing unto the king, and make known to him the interpretation. 5,18 O thou king, God Most High gave Nebuchadnezzar thy father the kingdom, and greatness, and glory, and majesty; 5,19 and because of the greatness that He gave him, all the peoples, nations, and languages trembled and feared before him: whom he would he slew, and whom he would he kept alive; and whom he would he raised up, and whom he would he put down. 5,20 But when his heart was lifted up, and his spirit was hardened that he dealt proudly, he was deposed from his kingly throne, and his

עליה, שרוח אלהים בך, והארה והשכל וחקמה יתרה נמצאה בך. (טו) וכעת הכנסו לפני החכמים, האשפים, שכתב זה יקראו ופשוו להודיעני, ואינם יכולים פשוו דבר להגיד. (טז) ואני שמעתי עליה, שתוכל פתרונים לפתר וקשרים להתיר; כעת, אם תוכל את הפתב לקרא ופתרונו להודיעני, ארגמן תלבש, ורביד של זהב על צווארה, ושלישי במלכות תשלט.

(יז) אני עונה דניאל ואומר לפני המלך: מתגותיה לך תהיינה ותשורותיה לאחר תו, אולם את הפתב אקרא למלך ואת הפתרון אודיענו. (יח) אתה המלך, האל העליון נתן מלכות וגדלה ויקר והדר לנבכדנצר אביך. (יט) ומו הגדלה אשר נתן לו, כל העמים, האמות והלשונות היו זעים ויראים מפניו; אשר היה חפץ - היה ממית, ואשר היה חפץ - היה מחיה, ואשר היה חפץ - היה מרים, ואשר היה חפץ - היה משפיל. (כ) וכאשר רם לבבו ורוחו חזקה להיזד, הורד מפסא מלכותו ויקרו העבירו

העלו קדמי חכימא אשפא דרבתבא דנה יקרו ופשוו להודיעני ולא יקהלו פשוו מלתא להחווה: (טו) ואנה שמעת עלך דיי תיכול פשוו למפשו וקשריו למפשו קשו הו תכול כתבא למקרא ופשוו להודיעני ארגנא תלבש והמניכא דיי דהבא על צווארך ומלתא במלכותא תשלט:

(יז) באני ענה דניאל ואמר קדם מלכא מתגותך לך להונו ונגדותך לאחרו הב ברם כתבא אקרא למלכא ופשוו אהודיענה: (יח) אנת מלכא אלהא עלאה מלכותא ורבותא ויקרא והדרה יהב לנבכדנצר אבוי: (יט) ומורבותא דיי תבילה כל עממא אמיא ולשנא הנו זעיו ודחלו מרדמותי דיי הנה צבא תנא קטל ודיי הנה צבא הנה מחא ודיי הנה צבא הנה מרים ודיי הנה צבא הנה משפיל: (כ) וכדל רם לבבה ורוחה תקפת להזדה הנחת מרפסא מלכותה ויקרה העדיו מנה: (כא) ומרנגו אנשא טריד ולבבה עסחיותא שויו ועסערדא מדורה עשבא תוריו וטעמוזה ומטל שמיא גשמה יצטבע עד דיי'לע דיי

פרק ה'

glory was taken from him; 5,21 and he was driven from the sons of men, and his heart was made like the beasts, and his dwelling was with the wild asses; he was fed with grass like oxen, and his body was wet with the dew of heaven; until he knew that God Most High ruleth in the kingdom of men, and that He setteth up over it whomsoever He will. 5,22 And thou his son, O Belshazzar, hast not humbled thy heart, though thou knewest all this; 5,23 but hast lifted up thyself against the Lord of heaven; and they have brought the vessels of His house before thee, and thou and thy lords, thy consorts and thy concubines, have drunk wine in them; and thou hast praised the gods of silver, and gold, of brass, iron, wood, and stone, which see not, nor hear, nor know; and the God in whose hand thy breath is, and whose are all thy ways, hast thou not glorified; 5,24 then was the palm of the hand sent from before Him, and this writing was inscribed. 5,25 And this is the writing that was inscribed: MENE MENE, TEKEL UPHARSIN. 5,26 This is the interpretation of the thing: MENE, God hath numbered thy kingdom, and brought it to an end. 5,27 TEKEL, Thou art weighed in the balances, and art found wanting. 5,28 PERES, thy kingdom is divided, and given to the Medes and Persians.' 5,29 Then commanded Belshazzar, and they clothed

ממנו. (כא) ומבגני אדם גרש, ולבו עם החיה שנה, ועם ערודים מדורו, עשב כשנרים יאכלוהו, ומטל השמים גופו יטבל, עד אשר ידע כי שולט האל העליון במלכות אנוש, ואת אשר יחפץ יקים עליה. (כב) ואתה בנו בלשאצר, לא השפלת לבבך כל-עמת אשר כל זה ידעת. (כג) ועל אדוני השמים התרוממת, ואת הפלים של ביתו הביאו לפניך, ואתה ושריך, נשית ופילגשית יין שותים בהם, ואלהי כסף וזהב, נחשת, ברזל, עץ ואבן, אשר אינם רואים ואינם שומעים ואינם יודעים – שבחת; ואת האלהים, אשר גשמתך בידו וכל דרכיך לו – לא פארת. (כד) אזי מפניו גשלת פס של יד, וכתב זה רשום. (כה) וזה הכתב אשר רשום: מנה מנה תקל ופרסין. (כו) זה פתרון הדבר: מנה, מנה אלהים מלכותך והסגירה. (כז) תקל, גשקלת במאזנים ונמצאת חסר. (כח) פרס, גפרסה מלכותך ונתנה למדי ופרס. (כט) אזי צוה בלשאצר והלבישו את דניאל ארמון ורביד של

שליט אלהא עלאה במלכות אנשא ולמו-די יצבה וחקים עלה: (כב) ואנת ברה בלשאצר לא השפלת לבבך כל-קבל די כל-דגה ידעת: (כג) ועל מרא-שמא התרוממת ולמאנא די- בימה היתי קדמך ואנת ורברכך שגלתך ולחנתך חמרא שתין בהון ולאחתי כספא ודקבא נחשא פרזלא אעא ואבנא די לא-תוניו ולא-שמעיו ולא ידעיו שבחת ולאחאה די- גשמתך ביצה וכל- ארתך לה לא הדרת: (כד) באליו מוקדמותי שליט פסא די-יגא וכתבא דנה רשים: (כה) ודגה כתבא די רשים מנא מנא תקל ופרסין: (כו) דגה פשר-מלתא מנא מנה-אלתא מלכותך והשלמה: (כז) תקל תקלתה במאזנא והשתכתת חסיר: (כח) פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי ופרס: (כט) באינון אמר בלשאצר והלבישו לדניאל ארמוןא והמניכא די- דקבא על- צוארה ותכרנו עלוהי די-לחנא שליט תלתא במלכותא: (ל) בה בלילא קטיל בלשאצר מלכא כשדאה: פ

פרק ה'

Daniel with purple, and put a chain of gold about his neck, and made proclamation concerning him, that he should rule as one of three in the kingdom. 5,30 In that night Belshazzar the Chaldean king was slain. {P}

זָהָב עַל צְנֹאָרוֹ, וְהִקְרִיזוּ
עָלָיו, וְשִׁיחָהּ שׁוֹלֵט שְׁלִישִׁי
בְּמַלְכוּת. (ל) בּוֹ בְּלִילָה
הַיּוֹמָת בְּלִשְׁאָצַר הַמְּלֶךְ
הַכַּשְׂדִּי.

פרק ו'

6,1 And Darius the Mede received the kingdom, being about threescore and two years old. 6,2 It pleased Darius to set over the kingdom a hundred and twenty satraps, who should be throughout the whole kingdom; 6,3 and over them three presidents, of whom Daniel was one; that these satraps might give account unto them, and that the king should have no damage. 6,4 Then this Daniel distinguished himself above the presidents and the satraps, because a surpassing spirit was in him; and the king thought to set him over the whole realm. 6,5 Then the presidents and the satraps sought to find occasion against Daniel as touching the kingdom; but they could find no occasion nor fault; forasmuch as he was faithful, neither was there any error or fault found in him. 6,6 Then said these men: 'We shall not find any occasion against this Daniel, except we find it against him in the matter of the law of his God.' {S} 6,7 Then these presidents and satraps came tumultuously to the king, and said thus unto him: 'King Darius, live for ever! 6,8 All the presidents of the kingdom, the prefects and the satraps, the ministers and the governors, have consulted together that the king should establish a statute, and make a strong interdict, that whosoever shall ask a petition of any god or man for thirty days, save of thee, O king, he shall be cast into the

(א) וְדָרְיוֹשׁ הַמֵּדֵה קִבַּל אֶת
הַמְּלָכוּת כִּבְרֵי שְׁנַיִם וְשִׁמְנֵי
וְשָׁתַיִם. (ב) טוֹב הָיָה לְפָנָי
דְרָיוֹשׁ, וְהָקִים עַל הַמְּלָכוּת
אֶת הָאַחְשֻׁדְרָפְנִים מֵאָה
וְעֶשְׂרִים, אֲשֶׁר יִהְיוּ בְּכָל
הַמְּלָכוּת. (ג) וּלְמַעַלְהָ מֵהֶם
וְזִירִים שְׁלֹשָׁה, אֲשֶׁר דָּנִיֵּאל
אֶחָד מֵהֶם, אֲשֶׁר יִהְיוּ
הָאַחְשֻׁדְרָפְנִים הָאֵלֶּה נוֹתְנִים
לָהֶם עֲצָה, וְהַמֶּלֶךְ לֹא יִהְיֶה
בְּזָק. (ד) אֲנִי דָנִיֵּאל זֶה הֵיכָה
גּוֹבֵר עַל הַיְּזִירִים
וְהָאַחְשֻׁדְרָפְנִים, כָּל-עֲמַת
שְׂרוּת יִתְרָה בּוֹ, וְהַמֶּלֶךְ חָשַׁב
לְהַקְיָמוֹ עַל כָּל הַמְּלָכוּת. (ה)
אֲנִי הַיְּזִירִים וְהָאַחְשֻׁדְרָפְנִים
הָיוּ מְבַקְשִׁים עָלָיָה לְמַצָּא
לְדָנִיֵּאל מִצַּד הַמְּלָכוּת, וְכָל
עָלִיָּה וּמִשְׁחַת אֵינָם יְכוּלִים
לְמַצָּא, כָּל-עֲמַת שְׁנֹאמְן הוּא
וְכָל מִשְׁגָּה וּמִשְׁחַת לֹא נִמְצָא
אֲצִלּוֹ. (ו) אֲנִי הָאֲנָשִׁים
הָאֵלֶּה אוֹמְרִים, שְׁלֹא נִמְצָא
לְדָנִיֵּאל זֶה כָּל עָלִיָּה, אֶלָּא
אִם מִצָּאנוּ אֲצִלּוֹ בְּדַת
אֱלֹהָיו. ס (ז) אֲנִי הַיְּזִירִים
וְהָאַחְשֻׁדְרָפְנִים הָאֵלֶּה רָגְשׁוּ
אֶל הַמֶּלֶךְ, וְכֵן אוֹמְרִים לוֹ:
דְרָיוֹשׁ הַמֶּלֶךְ, לְעוֹלָמִים
חַיָּה. (ח) הִתְיַעֲצוּ כָּל זִירֵי
הַמְּלָכוּת, הַסֹּגְנִים
וְהָאַחְשֻׁדְרָפְנִים, הַיּוֹעֲצִים
וְהַפְּחוֹת לְהָקִים קִיוֹם הַמֶּלֶךְ

(א) וְדָרְיוֹשׁ מִדְּאֵה קִבַּל
מְלֻכוֹתָא כִּבְרֵי שְׁנַיִם וְשִׁמְנֵי
וְשָׁתַיִם: (ב) שְׂפֵר הַזֶּדֶם
דְרָיוֹשׁ וְהָקִים עַל-
מְלֻכוֹתָא לְאַחְשֻׁדְרָפְנַיָא
מֵאָה וְעֶשְׂרִין דִּי לְהוֹן
בְּכָל-מְלֻכוֹתָא: (ג) וְעָלָא
מִגְּהוֹן סְרַכְוִי תִלְתָּא דִּי
דְנִיֵּאל חֲדֵי-מִגְּהוֹן דִּי-
לְהוֹן אַחְשֻׁדְרָפְנַיָא אֵלֵינוּ
יְהִיבֵנו לְהוֹן טַעְמָא
וּמִלְכָא לֹא-לִתְהַנָּא נְזַק:
(ד) אֲדִינוּ דְנִיֵּאל דָּנָה תְּנָא
מִתְנַפֵּחַ עַל-סְרַכְוִי
וְאַחְשֻׁדְרָפְנַיָא כָּל-הַבָּל
דִּי רוּחַ יִתְיַרְא בֵּיהּ וּמִלְכָא
עֲשִׂית לְהַקְמוּתָהּ עַל-
כָּל-מְלֻכוֹתָא: (ה) אֲדִינוּ
סְרַכְוִי וְאַחְשֻׁדְרָפְנַיָא
הוּוּ בְּעִין עָלָה לְהַשְׁפִּיחָה
לְדָנִיֵּאל מִצַּד מְלֻכוֹתָא
וְכָל-עָלָה וּשְׁחִיתָהּ לֹא-
יִכְלִיו לְהַשְׁפִּיחָה כָּל-הַבָּל
דִּי-מִהִימֵנו הוּא וְכָל-שְׁלֵו
וּשְׁחִיתָה לֹא הַשְׁתַּכַּחַת
עָלֵיהִי: (ו) אֲדִינוּ גְּבַרְוִי
אֶלְךָ אֲמִרִין דִּי לֹא
נְהַשְׁכַּח לְדָנִיֵּאל דָּנָה כָּל-
עָלָא לְהוֹן הַשְׁפִּיחָה
עָלֵיהִי בְּדַת אֱלֹהָהּ:
ס (ז) אֲדִינוּ סְרַכְוִי
וְאַחְשֻׁדְרָפְנַיָא אֵלֵנוּ
רָגְשׁוּ עַל-מִלְכָא וְכֵן
אֲמִרִין לֵה דְרָיוֹשׁ מִלְכָא
לְעָלְמִין חַיִּי: (ח)
אֲתֵלְעֻטוּ כָּלוּ סְרַכְוִי
מְלֻכוֹתָא סֹגְנַיָא
וְאַחְשֻׁדְרָפְנַיָא הַדְּבַרְוִי
וּפְחוֹתָא לְקִימָה קִוִּים
מִלְכָא וּלְתַקְפָּה אֲסַר דִּי
כָּל-דִּי-יִבְעָה בְּעוּ מוֹ-

פרק ו'

den of lions. **6,9** Now, O king, establish the interdict, and sign the writing, that it be not changed, according to the law of the Medes and Persians, which altereth not.' **6,10** Wherefore king Darius signed the writing and the interdict. **6,11** And when Daniel knew that the writing was signed, he went into his house--now his windows were open in his upper chamber toward Jerusalem--and he kneeled upon his knees three times a day, and prayed, and gave thanks before his God, as he did aforetime. {S} **6,12** Then these men came tumultuously, and found Daniel making petition and supplication before his God. **6,13** Then they came near, and spoke before the king concerning the king's interdict: 'Hast thou not signed an interdict, that every man that shall make petition unto any god or man within thirty days, save of thee, O king, shall be cast into the den of lions?' The king answered and said: 'The thing is true, according to the law of the Medes and Persians, which altereth not.' **6,14** Then answered they and said before the king: 'That Daniel, who is of the children of the captivity of Judah, regardeth not thee, O king, nor the interdict that thou hast signed, but maketh his petition three times a day.' **6,15** Then the king, when he heard these words, was sore displeased, and set his heart on Daniel to deliver him; and he laboured till the going down of

ולתת תקף לאסר, שכל אשר יבקש בקשה מכל אלוה ואדם עד ימים שלשים חוץ ממך המלך, ישלך לגב האריות. (ט) פעת המלך תקים את האסר ותרשם את הכתב, שלא לשנות, כדת מדי ופרס אשר לא תעבר. (י) כל-עמת זה המלך דריוש רשם הכתב והאסר. (יא) ודניאל, כאשר ידע שגורשם הכתב, נכנס לביתו, וחסונות פתוחים לו בעליתו נגד ירושלים, וזמנים שלשה ביום הוא כורע על ברקיו, ומתפלל ומודה לפני אלהיו, כל-עמת שהיה עושה מלפני זה. (יב) אזי האנשים האלה רגשו ומצאו את דניאל, מבקש ומתחנן לפני אלהיו. (יג) אזי קרבו ואומרים לפני המלך על אסר המלך: הלא אסר רשמתי, אשר כל איש שיבקש מכל אלוה ואדם עד ימים שלשים, חוץ ממך המלך, ישלך לגב האריות; עונה המלך ואומר: נכון הדבר כדת מדי ופרס אשר לא תעבר. (יד) אזי ענו ואומרים לפני המלך, שדניאל אשר מבגני גלות יהודה, לא שם עליה המלך לב ועל האסר אשר רשמתי,

כל-אלה ואיש עדיומיו תלתיו להו מגד מלכא יתמא לגב ארנותא: (ט) קענו מלכא תקים אסרא ותרשם כתבא די לא להשנה כדת-מדי ופרס דיי לא תעזא: (י) כל-קבל דגה מלכא דריוש רשם כתבא ואסרא: (יא) ודניאל כדי ידע דיי-רשם כתבא על לבנתה וכיון פתיחו לה בעליתה נגד ירושלים וזמניו תלתה ביומא הוא ברך על-ברכוהי ומצלא ומודא קדם אלהה כלי-קבל דיי-תנא עבד מו-קדמת דגה: (יב) אדיו גבריאו אלף הרגשו והשפחו לדניאל בעא ומתחנן קדם אלהה: (יג) באדיו קריבו ואמרו קדם מלכא על-אסר מלכא הלא אסר רשמתי די כל-איש דיי-בעה מו-כל-אלה ואיש עדיומיו תלתיו להו מגד מלכא יתמא לגב ארנותא ענה מלכא ואמר יציבא מלתא כדת-מדי ופרס דיי-לא תעזא: (יד) באדיו ענו ואמרו קדם מלכא די דניאל די מו-בגני גלותא די יהוד לא-שם עלך מלכא טעם ועל-אסרא די רשמתי וזמניו תלתה ביומא בעא בעותה: (טו) אדיו מלכא כדי מלתא שמע שגיא באש עלוהי ועל

פרק ו'

the sun to deliver him. **6,16** Then these men came tumultuously unto the king, and said unto the king: 'Know, O king, that it is a law of the Medes and Persians, that no interdict nor statute which the king establisheth may be changed.' **6,17** Then the king commanded, and they brought Daniel, and cast him into the den of lions. Now the king spoke and said unto Daniel: 'Thy God whom thou servest continually, He will deliver thee.' **6,18** And a stone was brought, and laid upon the mouth of the den; and the king sealed it with his own signet, and with the signet of his lords; that nothing might be changed concerning Daniel. **6,19** Then the king went to his palace, and passed the night fasting; neither were diversions brought before him; and his sleep fled from him. **6,20** Then the king arose very early in the morning, and went in haste unto the den of lions. **6,21** And when he came near unto the den to Daniel, he cried with a pained voice; the king spoke and said to Daniel: 'O Daniel, servant of the living God, is thy God, whom thou servest continually, able to deliver thee from the lions?' **6,22** Then said Daniel unto the king: 'O king, live for ever! **6,23** My God hath sent His angel, and hath shut the lions' mouths, and they have not hurt me; forasmuch as before Him innocency was found in me; and also before thee, O king, have I done no hurt.' **6,24** Then

וזמגים שלשה ביום מבקש בקשתו. (טו) אזני המלך, כאשר את הדבר שמעו, מאד רע עליו, ועל דניאל שם דעת להצילו, ועד מבואי השמש הנה מתאמץ להצילו. (טז) אזני האנשים האלה רגשו אל המלך ואומרים למלך: דע, המלך, שדעת למדי ופרס, שכל אסר וקיום שתמלך יקים אין לשנות. (יז) אזני המלך צנה והביאו את דניאל, והשליכו לגב האריות; עונה המלך ואומר לדניאל: אלהיך אשר אתה עובד אותו תמיד, הוא יצילך. (יח) והובאה אבן אחת והושמה על פי הגב, וחתמה המלך בטבעתו ובטבעת שריו, שלא ישנה דבר בדניאל. (יט) אזני הַלֵךְ המלך להיכלו ולו בצום, וסמים לא הכניס לפניו, ושנתו נדדה עליו. (כ) אזני המלך עם שחר יקום בבקר, ובהתבהלות אל גב האריות הַלֵךְ. (כא) ובקרבו לגב אל דניאל, בקול עצוב זעק; עונה המלך ואומר לדניאל: דניאל עבד אל חי, אלהיך אשר אתה עובד אותו תמיד, היכול להצילך מן האריות? (כב) אזני דניאל עם המלך דבר: המלך לעולמים חיה!

דניאל שם כל לשונותה ועל מעלי שמשא הנה משתדר להצלותה: (טז) באזני גבריאל אלה הרגשו עלי-מלכא ואמריו למלכא דע מלכא דידת למדי ופרס דיי-כל-אסר וקום דיי-מלכא וקום לא להשניה: (יז) באזני מלכא אמר והיתיו לדניאל ורמו לגבא די ארנותא ענה מלכא ואמר לדניאל אלהי די אנת פלחילה בתדירא הוא ישונבגד: (יח) והיתית אבן חדה ושמת עליהם גבא וחתמה מלכא בעוקתה ובעוקת רברבניה די לא-תשנא צבו בדניאל: (יט) אַזְנוֹ אֵל מלכא להיכלה ונת טות ודתו לא-תנעל הדמוהי ושנתה נדת עלויה: (כ) באזני מלכא בשפרפרא יקום בנגהא ובהתבהלה לגבא דיי ארנותא אול: (כא) ובמקרבה לגבא לדניאל בקל עצוב זעק ענה מלכא ואמר לדניאל דניאל עבד אלהי חיה אלהי די אנת פלחילה בתדירא היכל לשונותה מן ארנותא: (כב) אַזְנוֹ דניאל עם-מלכא מלל מלכא לעלמיו חיי: (כג) אלהי שלח מלאכה וסגר פם ארנותא ולא חבלוני כל-קבל די הדמוהי זכו

פרק ו'

was the king exceeding glad, and commanded that they should take Daniel up out of the den. So Daniel was taken up out of the den, and no manner of hurt was found upon him, because he had trusted in his God. 6,25 And the king commanded, and they brought those men that had accused Daniel, and they cast them into the den of lions, them, their children, and their wives; and they had not come to the bottom of the den, when the lions had the mastery of them, and broke all their bones in pieces. 6,26 Then king Darius wrote unto all the peoples, nations, and languages, that dwell in all the earth: 'Peace be multiplied unto you. 6,27 I make a decree, that in all the dominion of my kingdom men tremble and fear before the God of Daniel; for He is the living God, and stedfast for ever, and His kingdom that which shall not be destroyed, and His dominion shall be even unto the end; 6,28 He delivereth and rescueth, and He worketh signs and wonders in heaven and in earth; who hath delivered Daniel from the power of the lions.' 6,29 So this Daniel prospered in the reign of Darius, and in the reign of Cyrus the Persian. {P}

(כג) אֱלֹהֵי שְׁלַח מְלֹאכּוֹ וְסָגַר
 אֶת פִּי הָאֲרִיּוֹת וְלֹא חִבְּלוּנֵי,
 כָּל-עַמַּת שְׁלֹפְנֵי וְזִכּוֹת
 נִמְצְאָה לִי, וְאִם לִפְנֵיךָ הַמֶּלֶךְ
 חִבּוּל לֹא עָשִׂיתִי. (כד) אָזִי
 הַמֶּלֶךְ מֵאֵד יָטֵב עָלָיו, וְאֵת
 דְּנִיָּאל צָוָה לְהַעֲלוֹת מִן הַגֶּב,
 וְהַעֲלָה דְנִיָּאל מִן הַגֶּב, וְכָל
 חִבְּלָה לֹא נִמְצְאָה בּוֹ,
 שֶׁהָאֱמִין בְּאֱלֹהָיו. (כה)
 וְצָוָה הַמֶּלֶךְ, וְהִבִּיאוּ אֶת
 הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה, אֲשֶׁר
 הִלְשִׁינוּ עַל דְּנִיָּאל, וְלִגְב
 הָאֲרִיּוֹת הִשְׁלִיכוּ אוֹתָם, אֶת
 בְּנֵיהֶם וּנְשֵׂיהֶם, וְלֹא הִגִּיעוּ
 לְקִרְקַע הַגֶּב, עַד אֲשֶׁר שְׁלֹטוֹ
 בָּהֶם הָאֲרִיּוֹת וְאֵת כָּל
 עַצְמוֹתֵיהֶם הִדְקוּ. (כו) אָזִי
 דָּרִיּוֹשׁ הַמֶּלֶךְ פָּתַב לְכָל
 הָעַמִּים, הָאֲמוֹת וְהַלְשׁוֹנוֹת
 שְׂדָרִים בְּכָל הָאָרֶץ:
 שְׁלוֹמְכֶם יִרְבֶּה! (כז) מִלִּפְנֵי
 הוֹשֵׁם צוֹ, אֲשֶׁר בְּכָל שְׁלֹטוֹן
 מַלְכוּתֵי יִהְיוּ זְעִים וִירְאִים
 מִלִּפְנֵי אֱלֹהָיו שֶׁל דְּנִיָּאל,
 שֶׁהוּא אֵל חַי וְקַיִם לְעוֹלָמִים,
 וּמַלְכוּתוֹ לֹא תִשָּׁחַת,
 וְשְׁלֹטוֹנוֹ עַד הַסּוֹף. (כח)
 מוֹשִׁיעַ וּמַצִּיל וְעוֹשֶׂה אוֹתוֹת
 וּנְפִלְאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ,
 אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת דְּנִיָּאל מִיַּד
 הָאֲרִיּוֹת. (כט) וְדְנִיָּאל זֶה
 הַצִּלִּית בְּמַלְכוּת דָּרִיּוֹשׁ
 וּבְמַלְכוּת כּוֹרְשׁ הַפָּרְסִי.

הַשְׁתַּכַּחַת לִי וְאִם קִדְמָךָ
 מִלִּפְנֵי חִבּוּלָה לֹא עָבַדְתִּי:
 (כד) בְּאֲדִין מִלִּפְנֵי שְׂגִיָּא
 טָאֵב עָלָיו וְלִדְנִיָּאל
 אָמַר לְהִסְתַּקֶּה מִן-גִּבָּא
 וְהִסַּק דְּנִיָּאל מִן-גִּבָּא
 וְכָל-חִבְּלֵי לֹא-הִשְׁתַּכַּח
 בָּהּ דֵּי הִימֵן בְּאֱלֹהֵיהּ:
 (כה) וְאָמַר מִלִּפְנֵי וְהִתְיַוֵּן
 גְּבַרְיָא אֶלְךָ דִּי-אֲבָלוּ
 קִרְבָּוֵהִל דֵּי דְנִיָּאל וְלִגְב
 אֲרִיּוֹתָא רְמוֹ אֲגוֹן בְּנֵיהוֹן
 וּנְשֵׂיהוֹן וְלֹא-מָטוּ
 לְאֲרַעִית גִּבָּא עַד דִּי-
 שְׁלֹטוֹ בְּהוֹן אֲרִיּוֹתָא
 וְכָל-גְּרַמְיָהוֹן הִדְקוּ:
 (כו) בְּאֲדִין דְּרִיּוֹשׁ
 מִלִּפְנֵי פָתַב לְכָל-עַמִּמְלָא
 אֲמַרָא וְלִשְׁנַיָא דִּי דְרִיּוֹ
 בְּכָל- אֲרַעָא שְׁלֹמְכוֹן
 וְשָׂגָא: (כז) מִן-קִדְמָתִי
 שִׁים טָעַם דֵּי בְּכָל-
 שְׁלֹטוֹן מַלְכוּתֵי לְהוֹן
 זְעִיר וְנַחֲלִיו מִן-הַדָּם
 אֱלֹהֵהּ דִּי-דְנִיָּאל דִּי-
 הוּא וְאֵלֶּהָהּ חַיָּא וְקַיִם
 לְעוֹלָמִין וּמַלְכוּתָהּ דִּי-לֹא
 תִתְחַבֵּל וְשְׁלֹטָנָהּ עַד-
 סוֹפָא: (כח) מְשִׁיבָה
 וּמַצִּיל וְעַבֵּד אֶתְיִן
 וְתַמְחִיו בְּשִׁמְיָא וּבְאֲרַעָא
 דֵּי שְׂרִיבִים לְדְנִיָּאל מִן-יַד
 אֲרִיּוֹתָא: (כט) וְדְנִיָּאל
 זֶה הַצִּלִּית בְּמַלְכוּת
 דָּרִיּוֹשׁ וּבְמַלְכוּת כּוֹרְשׁ
 פָּרְסָא: פ

7,1 In the first year of Belshazzar king of Babylon Daniel had a dream and visions of his head upon his bed; then he wrote the dream and told the sum of the matters. 7,2 Daniel spoke and said: I saw in my vision by night, and, behold, the four winds of the heaven broke forth upon the great sea. 7,3 And four great beasts came up from the sea, diverse one from another. 7,4 The first was like a lion, and had eagle's wings; I beheld till the wings thereof were plucked off, and it was lifted up from the earth, and made stand upon two feet as a man, and a man's heart was given to it. 7,5 And behold another beast, a second, like to a bear, and it raised up itself on one side, and it had three ribs in its mouth between its teeth; and it was said thus unto it: 'Arise, devour much flesh.' 7,6 After this I beheld, and lo another, like a leopard, which had upon the sides of it four wings of a fowl; the beast had also four heads; and dominion was given to it. 7,7 After this I saw in the night visions, and behold a fourth beast, dreadful and terrible, and strong exceedingly; and it had great iron teeth; it devoured and broke in pieces, and stamped the residue with its feet; and it was diverse from all the beasts that were before it; and it had ten horns. 7,8 I considered the horns, and, behold, there came up among them another horn, a little one, before which three of the first horns were plucked up

(א) בשנת אחת לבלאשצ'ר מלך בבל, דניאל חלום ראה ותזיונות ראשו על משכבו; אזי את החלום כתב, ראש מלים אמר. (ב) עונה דניאל ואומר: רואה הייתי בתזיוני עם לילה, והנה ארבע רוחות השמים מגיחות לים הגדול. (ג) וארבע חיות גדולות עולות מן הים, שונות זו מזו. (ד) הראשונה כאריה וכנפים של ג'שר לה, רואה הייתי עד אשר נמרטו כנפיה ונשאה מן הארץ, ועל רגלים כאדם הוקמה, ולבב אדם גתו לה. (ה) והנה חיה אחרת שניה, דומה לדב, ולצד אחד העמדה, ושלש צלעות בפייה בין שניה, וכן אומרים לה: קומי אכלי בשר רב. (ו) אחרי זה רואה הייתי, והנה אחרת כנמר, ולה כנפים ארבע של עוף על גבה, וארבעה ראשים לחיה, ושלטון גתו לה. (ז) אחרי זה רואה הייתי בתזיונות לילה, והנה חיה רביעית נוראה ואימה ותזקה יותר, ושנים של ברזל לה גדולות, אוכלת ומדקה, והשאר ברגלה רופסת, והיא משנה מפל החיות אשר לפנייה, וקרנים ע'שר לה. (ח) מסתפל הייתי בקרנים, והנה קרו אחרת

(א) בשנת חדה לבלאשצ'ר מלך בבל דניאל חלם חזה וחזני ראשה על-משכבה באדון חלמא כתב ראש מליו אמר: (ב) ענה דניאל ואמר חזה חזני בתזיוני עמ-לילגא וארו ארבע רוחי שמיא מגיחו לימא רבא: (ג) וארבע חיון רברבן סלקו מרימא שגנו צא מו-דא: (ד) מדמינתא כאריה וגפיו דייג'שר לה חזה חזית עד דיי מריטו גפה ונשילת מן-ארעא ועל-רגליו כאג'ש הקימת ולבב אג'ש יהיב לה: (ה) וארו חיונה אחרי חזניה דמינה לדב ולשטר-חל הקמת ותלת עלעיו כסמה בין שגה וכו אמריו לה קומי אכלי בשר שגיא: (ו) באמר דנה חזנה חזית וארו אחרי כנמר ולה גפיו ארבע דייג'וף על-גבה וארבעה ראשיו לחיומא ושלטון יהיב לה: (ז) באמר דנה חזה חזית בתזיוני לילגא וארו חיונה רביעאה דחילה ואימתי ותקיפא ותירא ושניו דייג'פונל לה רברבן אכלה ומדקה ושאררא ברגלה רפסת והיא משונה מו-כל-חיומא די קדמה וקרניו ע'שר לה: (ח) משתפל חזית בקרניא ואלו קרו אחר

by the roots; and, behold, in this horn were eyes like the eyes of a man, and a mouth speaking great things. 7,9 I beheld till thrones were placed, and one that was ancient of days did sit: his raiment was as white snow, and the hair of his head like pure wool; his throne was fiery flames, and the wheels thereof burning fire. 7,10 A fiery stream issued and came forth from before him; thousand thousands ministered unto him, and ten thousand times ten thousand stood before him; the judgment was set, and the books were opened. 7,11 I beheld at that time because of the voice of the great words which the horn spoke, I beheld even till the beast was slain, and its body destroyed, and it was given to be burned with fire. 7,12 And as for the rest of the beasts, their dominion was taken away; yet their lives were prolonged for a season and a time. 7,13 I saw in the night visions, and, behold, there came with the clouds of heaven one like unto a son of man, and he came even to the Ancient of days, and he was brought near before Him. 7,14 And there was given him dominion, and glory, and a kingdom, that all the peoples, nations, and languages should serve him; his dominion is an everlasting dominion, which shall not pass away, and his kingdom that which shall not be destroyed. {P}

7,15 As for me Daniel, my spirit was pained in the midst of my body, and the visions of my

זעירה עלתה ביניהן, וישלש מן הקרנים הראשונות נעקרו מפניה, והנה עינים פעיני אדם בקרו זו, ופה מדבר גדולות. (ט) רואה הייתי עד אשר פסאות הגחו ועתיק ימים ישב, לבושו כשילג לבן וישער ראשו כצמר נקי, פסאו שביבים של אש, גלגליו אש דולקת. (י) נהר של אש נמשך ויוצא מלפניו, אלה אלים ישמשוהו ורבו רבבות לפניו נעמדו, הדין ישב וספרים נפתחו. (יא) רואה הייתי, אני מקול הדברים הגדולים של הקרו המדברת, רואה הייתי, עד אשר הומתה הסיה והאבד גופה ונתנה ליקוד אש. (יב) ושאר החיות העברו משלטונן, וארפה בסיים נתנה להן עד זמן ומועד. (יג) רואה הייתי בתזיונות הלילה והנה עם ענני השמים כבן אדם בא היה, ועד עתיק הימים הגיע, ולפניו הקריבוהו. (יד) ולו נתן שלטון ויקר ומלכות, וכל העמים, האמות והלשונות אותו יעבדו, שלטונו שלטון עולם אשר לא יעבר ומלכותו – אשר לא תשחת.

(טו) נפעמה רוחי, אני דניאל, בתוך זה, ותזיונות

זעירה סלקת ביניהן ותלת מוקרנא קדמיתא אמתקרה מור קדמה ואלו עיניו פעיני אנשא בקרנא דא ופם ממלל ברברו: (ט) תנה הוית עד די פסונו רמיו ועתיק יומיו ותב לבושהו כתלג חור וישער ראשה כצמר נקא פרוסה שביביו די נור גלגליוהו נור דלק: (י) נהר דיגור נגד ונפל מוקדמיהי אלה אלפיו ישמשוהו ורבו רבבו קדמיהי וקומיו דיגא ותב וספריו פתיחו: (יא) תנה הוית באזיו מוקל מלנא רברמא די קרנא ממללה תנה הוית עד די קטילת חיותא והובד גשמה ויהיבת ליקדת אשא: (יב) ושאר חיותא העדיו שלטוהו וארפה בסניו ויהיבת להו עד זמן ועדו: (יג) תנה הוית בתזיוני ליליא ונרו עם ענני שמלא קבר אנש אתה תנה ועד עתיק יומיא משה וקדמיהי הקריבוהו: (יד) ולה ותיב שלטו ויקר ומלכו וכל עממלא אמנא ולשניא לה יפתיחו שלטנה שלטו עלם די לא יעדה ומלכותה די לא תתחבל: פ

(טו) אמתקרת רוחי אנה דניאל בגוא גדנה ותנני

head affrighted me. 7,16 I came near unto one of them that stood by, and asked him the truth concerning all this. So he told me, and made me know the interpretation of the things: 7,17 These great beasts, which are four, are four kings, that shall arise out of the earth. 7,18 But the saints of the Most High shall receive the kingdom, and possess the kingdom for ever, even for ever and ever.' 7,19 Then I desired to know the truth concerning the fourth beast, which was diverse from all of them, exceeding terrible, whose teeth were of iron, and its nails of brass; which devoured, brake in pieces, and stamped the residue with its feet; 7,20 and concerning the ten horns that were on its head, and the other horn which came up, and before which three fell; even that horn that had eyes, and a mouth that spoke great things, whose appearance was greater than that of its fellows. 7,21 I beheld, and the same horn made war with the saints, and prevailed against them; 7,22 until the Ancient of days came, and judgment was given for the saints of the Most High; and the time came, and the saints possessed the kingdom. 7,23 Thus he said: 'The fourth beast shall be a fourth kingdom upon earth, which shall be diverse from all the kingdoms, and shall devour the whole earth, and shall tread it down, and break it in pieces. 7,24 And as for the ten horns, out of this kingdom shall ten kings arise;

ראשי יבהלוני. (טז) קרבתי אל אחד העומדים, ואת הנכון אבקש ממנו על כל זה, ואמר לי, ופתרון הדברים יודיעני. (יז) אלה הסיוות הגדולות שהן ארבע, ארבעה מלכים יקומו מן הארץ. (יח) ויקבלו את המלכות קדושי עליונים, ויירשו את המלכות עד עולם ועד עולם עולמים. (יט) אזי תפצתי ודאות על הסיה הרביעית, שהיתה שונה מכלו, נוראה יותר, שניה של ברזל וצפרניה של נחשת, אוכלת מדקה והשאר בגולה רופסת. (כ) ועל עשר הקרנים אשר בראשה, ואחרת אשר עלתה, ונפלו מפניה שלש, והקרו היא ועינים לה, ופה מדבר גדולות, ומראה גדול מתברותיה. (כא) רואה הייתי, והקרו היא עושה קרב עם קדושים, ויכולה להם. (כב) עד אשר בא עתיק הימים, ודין נתן לקדושי עליונים, והזמן הגיע, ואת המלכות ירשו קדושים. (כג) כן אמר: הסיה הרביעית – מלכות רביעית תהיה בארץ, אשר תשנה מפל המלכויות, ותאכל את כל הארץ, ותדושנה ותדקנה. (כד) ועשר הקרנים ממנה,

ראשי ובהלני: (טז) קרבתי עליהם מן האמל ויציא אבשא מנה על-כידנה ואמר- לי ופשר מלכא יהודעני: (יז) אלו סיוותא וברכתא די אגיו ארבע ארבעה מלכו יקומו מן-ארשא: (יח) ויקבלו מלכותא קדושי עליוני ונחסונו מלכותא עד-עלמא ועד עלם שלמא: (יט) אזיו אבית ליצא על-סיוותא רביעיתא דיינות שניה מן פלתי דחלה נתיך שגה דייפרזל וטפיה דיינחש אכלה מדקה ושאר ארגלה רפסת: (כ) ועל-קרניא עשר די בראשה ואחר די סלקת ונפלה מן- קדמה תלת וקרנא דפו ועיניו לה ופם ממלל וברבו וסנה רב מן- סבתה: (כא) תנה הוית וקרנא דפו עבדה קרב עם-קדושי ונכלה להו: (כב) עד דייאתה עתיק וימלא ודינא יהב לקדושי עליוני וזמנא משה ומלכותא חסונו קדושי: (כג) כן אמר סיוותא רביעיתא מלכו רביעיתא תהו באשא די תשנא מן-כלי מלכותא ותאכל כל- ארשא ותדושנה ותדקנה: (כד) וקרניא עשר מנה מלכותא עשרה מלכו יקומו

and another shall arise after them; and he shall be diverse from the former, and he shall put down three kings. 7,25 And he shall speak words against the Most High, and shall wear out the saints of the Most High; and he shall think to change the seasons and the law; and they shall be given into his hand until a time and times and half a time. 7,26 But the judgment shall sit, and his dominions shall be taken away, to be consumed and to be destroy unto the end. 7,27 And the kingdom and the dominion, and the greatness of the kingdoms under the whole heaven, shall be given to the people of the saints of the Most High; their kingdom is an everlasting kingdom, and all dominions shall serve and obey them.' 7,28 Here is the end of the matter. As for me Daniel, my thoughts much affrighted me, and my countenance was changed in me; but I kept the matter in my heart. {P}

הַמְּלָכוֹת, עֲשֶׂרָה מְלָכִים
 יִקְוּמוּ, וְאַחַר יָקוּם אַחֲרֵיהֶם,
 וְהוּא יִשְׁנֶה מִן הַרְאִשׁוֹנִים,
 וְשֹׁלֵשׁ מְלָכִים יִשְׁפִּיל. (כה)
 וְדַבְּרִים לְצַד הַעֲלִיּוֹן יִדְבֹּר,
 וְאֵת קְדוֹשֵׁי הַעֲלִיּוֹנִים יַעֲנֶה
 וַיַּחֲשֹׁב לְשָׁנוֹת זְמָנִים וְדָת,
 וַיִּנְתְּנוּ בְיָדוֹ עַד מוֹעֵד
 וּמוֹעֲדִים וַחֲצֵי מוֹעֵד. (כו)
 וְהִדְרִן יָשֹׁב, וְשִׁלְטוֹנוֹ יַעֲבִירוּ,
 לְהַשְׁמִיד וּלְהַאֲבִיד עַד הַסּוֹף.
 (כז) וְהַמְּלָכוֹת וְהַשְׁלֵטוֹן
 וְהַגְּדֻלָּה שֶׁל הַמְּלָכוֹת תַּחַת
 כָּל הַשָּׁמַיִם, נִתְּנוּ לְעַם קְדוֹשֵׁי
 עֲלִיּוֹנִים, מְלָכוֹתוֹ מְלָכוֹת
 עוֹלָם, וְכָל הַשְׁלֵטוֹנוֹת לוֹ
 יַעֲבְדוּ וַיִּשְׁמְעוּ. (כח) עַד כָּאן
 סוֹפוֹ שֶׁל הַדְּבָר; אֲנִי דָנִיֵּאל,
 מְאֹד רָעִיוֹנִי יִבְהַלּוּנִי וַיִּזְוֶי
 יִשְׁתַּנֶּה עָלַי, וְאֵת הַדְּבָר בְּלִבִּי
 שָׁמַרְתִּי.

וְאַחֲרָיו יָקוּם אַחֲרֵיהֶוּן
 וְהוּא יִשְׁנֶה מִרְאֵדְמֵלָא
 וַיַּתְלֶה מְלָכִיו יְהִשְׁפֵּל:
 (כה) וַיִּמְלִין לְצַד עֲלֵאָה
 וַיִּמְלֵל וּלְקְדוֹשֵׁי עֲלִיּוֹנִין
 יִבְלֵא וַיִּסְפֹּר לְהַשְׁנֶה
 זְמָנִין וְדָת וַיַּחֲשִׁיבוּ
 בַיָּדָה עַד־עַד וַעֲדוּ
 וַיִּפְלַג עַדוֹ: (כו) וַיִּנְתְּנוּ
 יָתֵב וְשִׁלְטָנָה יְהִעֲדוּן
 לְהַשְׁמֵדָה וּלְהַבְדָּה עַד־
 סוֹפָא: (כז) וּמְלָכוּתָהּ
 וְשִׁלְטָנָא וַרְבוּתָא דִּי
 מְלָכוֹת תַּחְתּוֹת כָּל־שְׁמַיָּא
 יְהִיבֵת לְעַם קְדוֹשֵׁי
 עֲלִיּוֹנִין מְלָכוּתָהּ מְלָכוֹת
 עוֹלָם וְכָל שְׁלֵטָנָא לָהּ
 יִפְלְחוּ וַיִּשְׁתַּמְעוּ:
 (כח) עַד־כֵּן סוֹפָא דִּי־
 מִלְתָּא אֲנִי דָנִיֵּאל
 שְׁגִיאוֹ רָעִיוֹנִי יִבְהַלּוּנִי
 וַיִּזְוֶי יִשְׁתַּנּוּן עָלַי
 וּמִלְתָּא בְּלִבִּי נִטְרַת־פּ

1 In the third year of the reign of king Belshazzar a vision appeared unto me, even unto me Daniel, after that which appeared unto me at the first. 2 And I saw in the vision; now it was so, that when I saw, I was in Shushan the castle, which is in the province of Elam; and I saw in the vision, and I was by the stream Ulai. 3 And I lifted up mine eyes, and saw, and, behold, there stood before the stream a ram which had two horns; and the two horns were high; but one was higher than the other, and the higher came up last. 4 I saw the ram pushing westward, and northward, and southward; and no beasts could stand before him, neither was there any that could deliver out of his hand; but he did according to his will, and magnified himself. 5 And as I was considering, behold, a he-goat came from the west over the face of the whole earth, and touched not the ground; and the goat had a conspicuous horn between his eyes. 6 And he came to the ram that had the two horns, which I saw standing before the stream, and ran at him in the fury of his power. 7 And I saw him come close unto the ram, and he was moved with choler against him, and smote the ram, and broke his two horns; and there was no power in the ram to stand before him; but he cast him down to the ground, and trampled upon him; and there was none that could deliver the ram out of his hand. 8 And the he-goat magnified himself exceedingly; and when he was strong, the great horn was broken; and instead of it there came up the appearance of four horns toward the four winds of heaven. 9 And out of one of them came forth a little horn, which waxed exceeding great, toward the south, and toward the east, and toward the beautiful land. 10 And it waxed great, even to the host of heaven; and some of the host and of the stars it cast down to the ground, and trampled upon them. 11 Yea, it magnified itself, even to the prince of the host; and from him the continual burnt-offering was taken away, and the place of his sanctuary was cast down. 12 And the host was given over to it together with the continual burnt-offering through transgression; and it cast down truth to the ground, and it wrought, and prospered. 13 Then I heard a holy one speaking; and

(א) בשנת שלוש למלכות בלאשצַר
המלך חזון נראה אלי דניאל אחרי
הנראה אלי בתחלה: (ב) ונראה בתחון
ניהל בראתי ונאנל בשושן הבירה אשר
בשילם המדינה ונראה בתחון ונאני
הייתי על-אובל אולי: (ג) ואשא עיני
ונראה והנה איל אחד עמד לפני האבל
ולו קרנים וקרנים גבוהות והאחת
גבהה מן-השנית והגבהה עלה
באחונה: (ד) ראיתי את-האיל מנגח
למה וצפונה ונגבה וכל-חיות לא-יעמדו
לפניו ואין מציל מידו ועשה כרצונו
והגדיל: (ה) ונאני הייתי מבין והנה
צפיר-העזים בא מן-המערב על-פני
כל-הארץ ואין נוגע בארץ והצפיר הרו
חיות בין עיניו: (ו) ונבא עדי-האיל בעל
הקרנים אשר ראיתי עמד לפני האבל
ונרץ אליו בחמת כח: (ז) וראיתיו
מגיעו אצל האיל ויתמרמר אליו ונד
את-האיל וישבר את-שתי קרניו ולא-
היה כח באיל לעמד לפניו וישליכהו
ארצה וירמסהו ולא-היה מציל לאיל
מידו: (ח) וצפיר העזים הגדיל עד-
מאד וכעצמו נשברה תקרו הגדולה
ותעלנה חיות ארבע תחמיה לארבע
רוחות השמים: (ט) ומן-האחת מהם
יצא הרו-אחת מצעירה ותגדל-יתר אל-
הגגב ואל-המזרח ואל-העזבי: (י)
ותגדל עד-צבא השמים ותפל ארצה
מן-הצבא ומן-הכוכבים ותמסם: (יא)
ועד שר-הצבא הגדיל ומלנו הורם
התמיד והשלב מכון מקדשו: (יב)
וצבא תנתו על-התמיד בפשע ותשלב
אמת ארצה ועשתה והצליחה: (יג)

another holy one said unto that certain one who spoke: 'How long shall be the vision concerning the continual burnt-offering, and the transgression that causes appalment, to give both the sanctuary and the host to be trampled under foot?' **14** And he said unto me: 'Unto two thousand and three hundred evenings and mornings; then shall the sanctuary be victorious.' **15** And it came to pass, when I, even I Daniel, had seen the vision, that I sought to understand it; and, behold, there stood before me as the appearance of a man. **16** And I heard the voice of a man between the banks of Ulai, who called, and said: 'Gabriel, make this man to understand the vision.' **17** So he came near where I stood; and when he came, I was terrified, and fell upon my face; but he said unto me: 'Understand, O son of man; for the vision belongeth to the time of the end.' **18** Now as he was speaking with me, I fell into a deep sleep with my face toward the ground; but he touched me, and set me upright. **19** And he said: 'Behold, I will make thee know what shall be in the latter time of the indignation; for it belongeth to the appointed time of the end. **20** The ram which thou sawest having the two horns, they are the kings of Media and Persia. **21** And the rough he-goat is the king of Greece; and the great horn that is between his eyes is the first king. **22** And as for that which was broken, in the place whereof four stood up, four kingdoms shall stand up out of the nation, but not with his power. **23** And in the latter time of their kingdom, when the transgressors have completed their transgression, there shall stand up a king of fierce countenance, and understanding stratagems. **24** And his power shall be mighty, but not by his own power; and he shall destroy wonderfully, and shall prosper and do; and he shall destroy them that are mighty and the people of the saints. **25** And through his cunning he shall cause craft to prosper in his hand; and he shall magnify himself in his heart, and in time of security shall he destroy many; he shall also stand up against the prince of princes; but he shall be broken without hand. **26** And the vision of the evenings and mornings which hath been told is true; but thou, shut thou up the vision; for it belongeth to many days to come.' **27**

וְאִשְׁמְעָה אַחַד-קָדוֹשׁ מִדַּבֵּר וַיֹּאמֶר אֵלָיו
 קָדוֹשׁ לְפָלְמוֹנֵי הַמִּדְבָּר עַד-מֵתֵי הַחֲזוֹן
 הַתָּמִיד וְהַפֶּשַׁע שְׁמַם תַּת וְקִדְשׁ וַצְּבֹא
 מִרְמָס: (יד) וַיֹּאמֶר אֵלַי עַד עֶרֶב בֶּקָר
 אֲלֵפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וּנְצַדְקָה קִדְשׁ: (טו)
 וַיְהִי בְרָאִתִּי אֲנִי דָנִיֵּאל אֶת-הַחֲזוֹן
 וְאִבְקָשָׁה בִּינָה וְהִנֵּה עֹמֵד לִנְגְדִי
 כְּמִרְאֵה-גִבּוֹר: (טז) וְאִשְׁמַע קוֹל-אֲדָם
 בֵּין אוּלַי וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר גַּבְרִיאֵל הֲבֵן
 לְהִלֹּךְ אֶת-הַמְּרָאָה: (יז) וַיָּבֹא אֶצְל עֹמְדִי
 וּבִבְאוֹ נִבְעַתִּי וְאֶפְלָה עַל-פָּנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי
 הֲבֵן בְּוֹ-אֲדָם כִּי לַעֲתִיקֵי הַחֲזוֹן: (יח)
 וּבְדַבְּרוֹ עָמִי נִרְדַּמְתִּי עַל-פָּנָי אֲרֻצָּה
 וַיִּגַע-בִּי וַיַּעֲמִידֵנִי עַל-יַעֲמָדִי: (יט)
 וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי מוֹדִיעֶיךָ אֶת אֲשֶׁר-יִהְיֶה
 בְּאַחֲרִית הַזְּעַם כִּי לְמוֹעֵד קָצִי: (כ) הָאֵל
 אֲשֶׁר-רָאִיתָ בְּעַל הַקַּרְנַיִם מַלְכֵי מִדְּיָה
 וּפָרַס: (כא) וְהַצֶּפִּיר הַשְּׂעִיר מְלֹךְ יוֹן
 וְתִקְרָן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בֵּין-עֵינָיו הוּא
 הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן: (כב) וְהַנְּשֻׁבְרֹת
 וְתַעֲמֻדָּה אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע מַלְכוּתוֹת
 מִגְּוֵי יַעֲמֻדָּה וְלֹא בִכְחוֹ: (כג) וּבְאַחֲרִית
 מַלְכוּתָם כְּהִתָּם הַפֶּשַׁעִים יַעֲמֵד מְלֹךְ עִזִּי-
 פָּנִים וּמִבְּרִין חִידוֹת: (כד) וַעֲצֵם כְּחוֹ וְלֹא
 בְּכֹחוֹ וּנְפִלְאוֹת יִשְׁחִית וְהַצְּלִית וְעָשָׂה
 וְהִשְׁחִית עֲצוּמִים וְעַם-קָדוֹשִׁים: (כה)
 וְעַל-שִׁכְלוֹ וְהַצְּלִית מִרְמָה בְּיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ
 יַגְדִּיל וּבִשְׁלוֹה יִשְׁחִית רַבִּים וְעַל-שָׂרֵי-
 שָׂרִים יַעֲמֵד וּבְאֶפְסוֹ יָד יִשְׁבֵּר: (כו)
 וּמִרְאֵה הָעֶרֶב וְהַבֶּקֶר אֲשֶׁר נֹאמַר אִמַּת
 הוּא וְאַתָּה סֵתֵם הַחֲזוֹן כִּי לַיָּמִים רַבִּים:
 (כז) וְאֲנִי דָנִיֵּאל נְהִינִיתִי וְנִחַלְתִּיל לַיָּמִים
 וְאֲקוּם וְאֶעֱשֶׂה אֶת-מְלַאכְתָּה הַמְּלֹךְ
 וְאִשְׁתוּמָם עַל-הַמְּרָאָה וְאִין מִבְּרִין: פ

פרק ח'

And I Daniel fainted, and was sick certain days; then I rose up, and did the king's business; and I was appalled at the vision, but understood it not. {P}

9,1 In the first year of Darius the son of Ahasuerus, of the seed of the Medes, who was made king over the realm of the Chaldeans; 9,2 in the first year of his reign I Daniel meditated in the books, over the number of the years, whereof the word of the LORD came to Jeremiah the prophet, that He would accomplish for the desolations of Jerusalem seventy years. 9,3 And I set my face unto the Lord God, to seek by prayer and supplications, with fasting, and sackcloth, and ashes. 9,4 And I prayed unto the LORD my God, and made confession, and said: 'O Lord, the great and awful God, who keepest covenant and mercy with them that love Thee and keep Thy commandments, 9,5 we have sinned, and have dealt iniquitously, and have done wickedly, and have rebelled, and have turned aside from Thy commandments and from Thine ordinances; 9,6 neither have we hearkened unto Thy servants the prophets, that spoke in Thy name to our kings, our princes, and our fathers, and to all the people of the land. 9,7 Unto Thee, O Lord, belongeth righteousness, but unto us confusion of face, as at this day; to the men of Judah, and to the inhabitants of Jerusalem, and unto all Israel, that are near, and that are far off, through all the countries whither Thou hast driven them, because they dealt treacherously with Thee. 9,8 O LORD, to us belongeth confusion of face, to our kings, to our princes, and to our fathers, because we have sinned against Thee. 9,9 To the Lord our God belong compassions and forgivenesses; for we have rebelled against Him; 9,10 neither have we hearkened to the voice of the LORD our God, to walk in His laws, which He set before us by His servants the prophets. 9,11 Yea, all Israel have transgressed Thy law, and have turned aside, so as not to hearken to Thy voice; and so there hath been poured out upon us the curse and the oath that is written in the Law of Moses the servant of God; for we have sinned against Him. 9,12 And He hath confirmed His word, which He spoke against us, and against our

(א) בשנת אחת לדרגוש בן-
אחשורוש מזרע מדי אשר המלך על
מלכות פשדים: (ב) בשנת אחת
למלכו אני דניאל בינתי בספרים
מספר השנים אשר היה דבר- יחנק
אלי-ירמיה הנביא למלאות לתרבות
ירושלם שבעים שנה: (ג) ואתנה
את-פני אל-אדני האלהים לבקש
תפלה ותחנונים בצום ושק ואפר: (ד)
ואתפללה ליחנק אלהי ואתודה
ואמרה אנא אדני האל הגדול והנורא
שמר הבית והתקד לאהביו ולשמרי
מצותיו: (ה) חטאנו וענינו הרשענו
ומרדנו וסור ממצותה וממשפטיה: (ו)
ולא שמענו אלי-עבדיה הנביאים אשר
דברו בשמך אלי-מלכינו שרינו
ואבתינו ואל כל-יעם הארץ: (ז) לה
אדני הדיקה ולנו בשת הפנים פנים
הזה לאיש יהודה וליושבי ירושלם
ולכל-ישראל הקרבים והרחקים בכל-
הארצות אשר הדחתם שם במעלם
אשר מעלו-בך: (ח) יחנק לנו בשת
הפנים למלכינו לשרינו ולאבתינו
אשר חטאנו לך: (ט) לאדני אלהינו
הרחמים והסלחות כי מרדנו בו: (י)
ולא שמענו בקול יחנק אלהינו ללכת
בתורתיו אשר נתן לפנינו בך עבדיו
הנביאים: (יא) וכל-ישראל עברו את-
תורתך וסור לבלתי שמוע בקלה ותתד
עלינו האלה והשבועה אשר כתובה
בתורת משה עבד-האלהים כי חטאנו
לו: (יב) ונקם את דברו אשר-דבר
עלינו ועל שפטינו אשר שפטונו
להביא עלינו רעה גדלה אשר לא-

judges that judged us, by bringing upon us a great evil; so that under the whole heaven hath not been done as hath been done upon Jerusalem. **9,13** As it is written in the Law of Moses, all this evil is come upon us; yet have we not entreated the favour of the LORD our God, that we might turn from our iniquities, and have discernment in Thy truth. **9,14** And so the LORD hath watched over the evil, and brought it upon us; for the LORD our God is righteous in all His works which He hath done, and we have not hearkened to His voice. **9,15** And now, O Lord our God, that hast brought Thy people forth out of the land of Egypt with a mighty hand, and hast gotten Thee renown, as at this day; we have sinned, we have done wickedly. **9,16** O Lord, according to all Thy righteousness, let Thine anger and Thy fury, I pray Thee, be turned away from Thy city Jerusalem, Thy holy mountain; because for our sins, and for the iniquities of our fathers, Jerusalem and Thy people are become a reproach to all that are about us. **9,17** Now therefore, O our God, hearken unto the prayer of Thy servant, and to his supplications, and cause Thy face to shine upon Thy sanctuary that is desolate, for the Lord's sake. **9,18** O my God, incline Thine ear, and hear; open Thine eyes, and behold our desolations, and the city upon which Thy name is called; for we do not present our supplications before Thee because of our righteousness, but because of Thy great compassions. **9,19** O Lord, hear, O Lord, forgive, O Lord, attend and do, defer not; for Thine own sake, O my God, because Thy name is called upon Thy city and Thy people.' **9,20** And while I was speaking, and praying, and confessing my sin and the sin of my people Israel, and presenting my supplication before the LORD my God for the holy mountain of my God; **9,21** yea, while I was speaking in prayer, the man Gabriel, whom I had seen in the vision at the beginning, being caused to fly swiftly, approached close to me about the time of the evening offering. **9,22**

וַעֲשֵׂתָהּ תַחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם כַּאֲשֶׁר
וַעֲשֵׂתָהּ בִּירוּשָׁלַם: (יג) כַּאֲשֶׁר כָּתוּב
בַּתּוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת בָּאָה
עָלֵינוּ וְלֹא־חָלִינוּ אֶת־פָּנָיו יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ לְשׁוֹב מֵעֲוֹנוֹנוּ וְלִהְשִׁיבָנוּ
בְּאֵמֶתְךָ: (יד) וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל־הָרָעָה
וַיְבִיאוּהָ עָלֵינוּ כִּי־צָדִיק יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה וְלֹא שָׁמַעְנוּ
בְּקוֹלוֹ: (טו) וַעֲתָהּ אֲדַבֵּר אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר
הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיַד
חֲזָקָה וּבְמַעֲשֵׂי־לְךָ שָׁם כִּיּוֹם הַגּוֹה חֲטֵאוֹנוּ
רָשָׁעֵנוּ: (טז) אֲדַבֵּר כְּכֹל־צִדְקָתְךָ יְשִׁב־
נָא אִפְסֵה וּתְמַתֵּךְ מִעִירְךָ יְרוּשָׁלַם הִר־
קְדוֹשְׁךָ כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבְעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵינוּ
יְרוּשָׁלַם וְעַמְּךָ לְחָרְפָה לְכָל־
סְבִיבְתֵינוּ: (יז) וַעֲתָהּ שָׁמַע אֱלֹהֵינוּ
אֱלֹהֵי־תַפְלַת עַבְדְּךָ וְאֱלֹהֵי־תַחֲנוּנָיו וְהָאֵר
פְּנֵיךָ עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמַיִם לְמַעַן אֲדַבֵּר:
(יח) הִטָּה אֱלֹהֵינוּ אֲזַנְךָ וְשָׁמַעַתְּ
עֵינֶיךָ וּרְאֵה שָׁמַמְתֵּינוּ וְהִעֵר אֲשֶׁר־
נִקְרָא שָׁמַע עָלֶיךָ כִּי לֹא עַל־צִדְקָתֵינוּ
אֲנַחְנוּ מִפְּסִילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל־
רַחֲמֶיךָ הַרְבִּיבִים: (יט) אֲדַבֵּר שְׁמֹעָה
אֲדַבֵּר סִלְחָה אֲדַבֵּר הַקְּשִׁיבָה וַעֲשֵׂה
אֱלֹהֵינוּ לְמַעַן אֱלֹהֵינוּ כִּי־שָׁמַעַתְּ
נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמְּךָ: (כ) וְעוֹד
אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְוַדֵּד תְּשֹׂאֲתִי
וּתְשֹׂאֲתֵ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּסִיל תַּחֲנֹתִי
לְפָנֶי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל הַר־קְדוֹשׁ אֱלֹהֵינוּ:
(כא) וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה וְהֵאִישׁ
גְּבַר־יֵאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחֻזּוֹ בַּתְּחִלָּה
מֵעַתָּה בֵּיעָף נִגַּע אֵלַי כַּעַת מִנְחַת־עָרִב:
(כב) וַיִּבֶן וַיִּדְבֹר עַמִּי וַיֵּאמֶר דְּגַלְגַּל
עֲתָה יִצְאֵתִי לְהִשְׁכִּילְךָ בֵּינָה: (כג)

פרק ט'

And he made me to understand, and talked with me, and said: 'O Daniel, I am now come forth to make thee skilful of understanding. 9,23 At the beginning of thy supplications a word went forth, and I am come to declare it; for thou art greatly beloved; therefore look into the word, and understand the vision. 9,24 Seventy weeks are decreed upon thy people and upon thy holy city, to finish the transgression, and to make an end of sin, and to forgive iniquity, and to bring in everlasting righteousness, and to seal vision and prophet, and to anoint the most holy place. 9,25 Know therefore and discern, that from the going forth of the word to restore and to build Jerusalem unto one anointed, a prince, shall be seven weeks; and for threescore and two weeks, it shall be built again, with broad place and moat, but in troublous times. 9,26 And after the threescore and two weeks shall an anointed one be cut off, and be no more; and the people of a prince that shall come shall destroy the city and the sanctuary; but his end shall be with a flood; and unto the end of the war desolations are determined. 9,27 And he shall make a firm covenant with many for one week; and for half of the week he shall cause the sacrifice and the offering to cease; and upon the wing of detestable things shall be that which causeth appalment; and that until the extermination wholly determined be poured out upon that which causeth appalment.' {P}

בַּתְּחִלָּתַ תְּחַנּוּנַיִךְ יֵצֵא דְבַר וְאֲנִי בְּאֵתִי
לְהַגִּיד בְּי חֲמוּדוֹת אֶתֶּה וּבִינְ בְּדָבָר
וְהָבִן בְּמִרְאָה: (כד) שְׁבַעִים שְׁבַעִים
נִחְמַד עַל־עַמְּךָ וְעַל־עִיר קְדוֹשְׁךָ לְכֻלָּא
הַפְּשַׁע וְלִהְתֵּם חַטָּאת וְלִכְפֹּר עֲוֹן
וְלִהְבִּיא אֲצִדֵּק עֲלֵמִים וְלִחְתֵּם תְּזוּן
וְנִבִּיא וְלִמְשַׁח קְדוֹשׁ קְדוֹשִׁים: (כה)
וְתִלְע וְתִשְׁפֹּל מִן־מִצָּא דְבַר לְהַשִּׁיב
וְלִבְנוֹת יְרוּשָׁלַם עַד־מְשִׁיחַ נְגִיד
שְׁבַעִים שְׁבַעִים וְשְׁבַעִים שָׁשִׁים וּשְׁנָיִם
תְּשׁוּב וְנִבְנֶתָה רְחֹב וְחֲרוֹץ וּבְצֹק
הַעֲקָמִים: (כו) וְאַחֲרֵי הַשְּׁבַעִים שָׁשִׁים
וּשְׁנָיִם יִפְרַת מְשִׁיחַ וְאִין לֹו וְהַעִיר
וְהַקְדֵּשׁ יִשְׁחִית עִם נְגִיד הַבָּא וְקִצְוֹ
בְּשִׁטָּף וְעַל קִץ מִלְחָמָה נִחְרָצַת
שְׁמָמוֹת: (כז) וְהַגְּבִיר בְּרִית לְרַבִּים
שְׁבוּעַ אֶחָד וְחֲצֵי הַשְּׁבוּעַ יִשְׁבִּיתוּ וְזָבַח
וּמִנְחָה וְעַל כְּנֶגַף שְׁקוּצִים מְשֻׁמִם וְעַד־
כָּלֵה וְנִחְרָצָה תִתֵּן עַל־שָׁמַם: פ

10,1 In the third year of Cyrus king of Persia a word was revealed unto Daniel, whose name was called Belteshazzar; and the word was true, even a great warfare; and he gave heed to the word, and had understanding of the vision. **10,2** In those days I Daniel was mourning three whole weeks. **10,3** I ate no pleasant bread, neither came flesh nor wine in my mouth, neither did I anoint myself at all, till three whole weeks were fulfilled. {P} **10,4** And in the four and twentieth day of the first month, as I was by the side of the great river, which is Tigris, **10,5** I lifted up mine eyes, and looked, and behold a man clothed in linen, whose loins were girded with fine gold of Uphaz; **10,6** his body also was like the beryl, and his face as the appearance of lightning, and his eyes as torches of fire, and his arms and his feet like in colour to burnished brass, and the voice of his words like the voice of a multitude. **10,7** And I Daniel alone saw the vision; for the men that were with me saw not the vision; howbeit a great trembling fell upon them, and they fled to hide themselves. **10,8** So that I was left alone, and saw this great vision, and there remained no strength in me; for my comeliness was turned in me into corruption, and I retained no strength. **10,9** Yet heard I the voice of his words; and when I heard the voice of his words, then was I fallen into a deep sleep on my face, with my face toward the ground. **10,10** And, behold, a hand touched me, which set me tottering upon my knees and upon the palms of my hands. **10,11** And he said unto me: 'O Daniel, thou man greatly beloved, give heed unto the words that I speak unto thee, and stand upright; for now am I sent unto thee'; and when he had spoken this word unto me, I stood trembling. **10,12** Then said he unto me: 'Fear not, Daniel; for from the first day that thou didst set thy heart to understand, and to humble thyself before thy God, thy words were heard; and I am come because of thy words. **10,13** But the prince of the

(א) בשנת שלוש לכורש מלך פרס דבר נגלה לדניאל אשר-נקרא שמו בלטשאצר ואמת הדבר וצבא גדול ובין את-הדבר ובינה לו במראה: (ב) בנימים ההם אני דניאל הניתי מתאבל שלשה שבועים ימים: (ג) לחם חמדות לא אכלתי ובשר ויין לא-בא אל-פי וסוד לא-סכתי עד-מלאות שלשת שבועים ימים: פ

(ד) וביום עשרים וארבעה לתחדש הראשון ואני הניתי על יד הנהר הגדול הוא חדקל: (ה) ואשא את-עיני וארא והנה איש-אחד לבוש בדים ומתניו חגרים בכתם אופז: (ו) וגינתו כתרשיש ופניו כמראה ברק ועיניו כלפידים אש וזרעתיו ומרגלתיו כשנין נחשת קלל וקול דבריו כקול המון: (ז) וראיתל אני דניאל לבדל את-המראה והאנשים אשר היו עמי לא ראו את-המראה אבל חרדה גדלה נפלה עליהם ויברחו בהחבא: (ח) ואנל נשארתי לבדי ואראה את-המראה הגדלה הזאת ולא נשאר-בי כח והודי נהפך עלי למשחית ולא עצרתי כח: (ט) ואשמע את-קול דבריו וכשמעל את-קול דבריו ואני הניתי נרדם עליפני ופני ארצה: (י) והנה-יד נגעה בי ותניעני על-ברכי וכפות ידי: (יא) ונאמר אלי דניאל איש-חמדות הבו בדברים אשר אנכי דבר אליך ועמד על-עמדך כי עתה שלחתי אליך ובדברו עמי את-הדבר הזה עמדתי מרעיד: (יב) ונאמר אלי אליה-ירא דניאל פיו מזה-היום הראשון אשר נתת את-לבעך להבין ולהתענות לפני אליהך

פרק י'

kingdom of Persia withstood me one and twenty days; but, lo, Michael, one of the chief princes, came to help me; and I was left over there beside the kings of Persia. **10,14** Now I am come to make thee understand what shall befall thy people in the end of days; for there is yet a vision for the days.' **10,15** And when he had spoken unto me according to these words, I set my face toward the ground, and was dumb. **10,16** And, behold, one like the similitude of the sons of men touched my lips; then I opened my mouth, and spoke and said unto him that stood before me: 'O my lord, by reason of the vision my pains are come upon me, and I retain no strength. **10,17** For how can this servant of my lord talk with this my lord? for as for me, straightway there remained no strength in me, neither was there breath left in me.' **10,18** Then there touched me again one like the appearance of a man, and he strengthened me. **10,19** And he said: 'O man greatly beloved, fear not! peace be unto thee, be strong, yea, be strong.' And when he had spoken unto me, I was strengthened, and said: 'Let my lord speak; for thou hast strengthened me.' **10,20** Then said he: Knowest thou wherefore I come unto thee? and now will I return to fight with the prince of Persia; and when I go forth, lo, the prince of Greece shall come. **10,21** Howbeit I will declare unto thee that which is inscribed in the writing of truth; and there is none that holdeth with me against these, except Michael your prince. {P}

נִשְׁמָעוּ דְבָרֵיךָ וְאַנְיָ-בְּאֵתִי בְּדְבָרֵיךָ: (יג) וְשָׂרוּ מַלְכוּת פָּרְס עִמָּד לְנִגְדִי עֲשָׂרִים וְאַחַד יוֹם וְהִגָּה מִיכָאֵל אֶחָד הַשְּׂרָיִם הַרְאֵשׁוּנִים בָּא לְעִזְרוֹנִי וְאַנְיָ נֹתַרְתִּי שָׁם אֲצֵל מַלְכֵי פָּרְס: (יד) וּבְאֵתִי לְהַכְיִנּוּךְ אֶת אֲשֶׁר-יִקְרָה לְעַמֶּךָ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים כִּי-עוֹד תִּזּוֹן לַיָּמִים: (טו) וּבְדְבָרוֹ עָמְי כְּדָבָרִים הָאֵלֶּה נִתְתִּי פָנַי אַרְצָה וְנִאֲלַמְתִּי: (טז) וְהִגָּה בְּדַמּוֹת בְּגִי אָדָם נִגַּע עַל-שִׁפְתֵי וְאֶפְתַּח-פִּי וְאֲדַבְּרָה וְאֶמְרָה אֶל-הָעַמָּד לְנִגְדִי אֲדֹנָי בְּמַרְאֵה נִהְפְּכוֹ צִירִי עָלַי וְלֹא עֲצַרְתִּי כֹחַ: (יז) וְהִיךְ יוֹכַל עֶבֶד אֲדֹנָי זֶה לְדַבֵּר עִם-אֲדֹנָי זֶה וְאַנְיָ מַעֲתָה לֹא-יִעֲמָד-בִּי כֹחַ וְנִשְׁמָה לֹא נִשְׁאַרְהָ-בִּי: (יח) וְנִסְפָּה וְיִגְעַר-בִּי כְּמַרְאֵה אָדָם וְיִחַזְקֵנִי: (יט) וַיֹּאמֶר אֵלַי תִּירָא אִישׁ-חַמְדוֹת שָׁלוֹם לְךָ תִּזְנֵק וְתִזְנֵק וּבְדְבָרוֹ עָמַל הַתְּחִזְקֵתִי וְאֶמְרָה יְדַבֵּר אֲדֹנָי בִּי חִזְקֵתִנִּי: (כ) וַיֹּאמֶר הִדְלַעַתְּ לְמַה-בְּאֵתִי אֵלֶיךָ וְעַתָּה אָשׁוּב לְהִלָּחֵם עִם-שָׂר פָּרְס וְאַנְיָ יוֹצֵא וְהִגָּה שְׂרִי-וִן בָּא: (כא) אֲבָל אֶגִּיד לְךָ אֶת-הַרְשׁוּם בְּכַתֵּב אֱמֶת וְאִין אֶחָד מִתְּחִזֵּק עָמַל עַל-אֵלֶּה כִּי אִם-מִיכָאֵל שְׂרָכָם: פ

11,1 And as for me, in the first year of Darius the Mede, I stood up to be a supporter and a stronghold unto him. 11,2 And now will I declare unto thee the truth. Behold, there shall stand up yet three kings in Persia; and the fourth shall be far richer than they all; and when he is waxed strong through his riches, he shall stir up all against the realm of Greece. 11,3 And a mighty king shall stand up, that shall rule with great dominion, and do according to his will. 11,4 And when he shall stand up, his kingdom shall be broken, and shall be divided toward the four winds of heaven; but not to his posterity, nor according to his dominion wherewith he ruled; for his kingdom shall be plucked up, even for others beside those. 11,5 And the king of the south shall be strong, and one of his princes; and he shall be strong above him, and have dominion; his dominion shall be a great dominion. 11,6 And at the end of years they shall join themselves together; and the daughter of the king of the south shall come to the king of the north to make an agreement; but she shall not retain the strength of her arm; neither shall he stand, nor his arm; but she shall be given up, and they that brought her, and he that begot her, and he that obtained her in those times. 11,7 But one of the shoots of her roots shall stand up in his place, and shall come unto the army, and shall enter into the stronghold of the king of the north, and shall deal with them, and shall prevail; 11,8 and also their gods, with their molten images, and with their precious vessels of silver and of gold, shall he bring into captivity into Egypt; and he shall desist some years from the king of the north. 11,9 And he shall come into the kingdom of the king of the south, but he shall return into his own land. 11,10 And his sons shall stir themselves up, and shall assemble a multitude of great forces, and he shall come on, and overflow, as he passes through; and he shall return and stir himself up, even to his stronghold. 11,11 And the king of the south shall be moved with choler, and shall come forth and fight with him, even with the king of the north; and he shall set forth a great multitude, but the multitude shall be given into his hand. 11,12 and the multitude shall be carried away, and his heart shall be lifted up; and he shall cast down tens of thousands; but he shall not prevail. 11,13 And the king of the

(א) ואני בשנת אחת לדרגוש המדי עמדתי למחזיק ולמעוז לו: (ב) ועתה אמת אניד לך הנה-עוד שלשה מלכים עמדים לפרס והרביעי יעשיר עשיר-גדול מכל וכתזקתו בעשורו יעיר הכל את מלכותו: (ג) ועמד מלך גבור ומשל ממשל רב ועשה כרצונו: (ד) וכעמדו תשבר מלכותו ותחץ לארבע רוחות השמים ולא לאחרייתו ולא כמשלו אשר משל כי תנתש מלכותו ולאחרים מלבד-אלה: (ה) ויחזק מלך-הנגב ומרשריו ויחזק עליו ומשל ממשל רב ממשלתו: (ו) ולקץ שנים יתחפרו וכת מלך-הנגב תבוא אל-מלך הצפון לעשות מישרים ולא-תעצר כוח הזרוע ולא יעמד וזרעו ותנתו היא ומביאייה והילדה ומחזקה בעתים: (ז) ועמד מגצר שרשיה כגו ויבא אל-החיל ויבא במעוז מלך הצפון ועשה בהם והחזיק: (ח) וגם אלהיהם עמינסכיהם עם-כלי חמדתם כסף וזהב בשבי יבא מצרים והוא שנים יעמד מלך הצפון: (ט) ויבא במלכות מלך הנגב ושב אל-אדמתו: (י) ויבנו יתגרו ואספו המון חילים רבים ויבא בוא ושטף ועבר וישב ויתגרה עדי מעוזו: (יא) ויתמרמר מלך הנגב ויצא ונלחם עמו עם-מלך הצפון והעמיד המון רב ונתן ההמון בידו: (יב) ונשא ההמון ורם לבבו

north shall again set forth a multitude, greater than the former; and he shall come on at the end of the times, even of years, with a great army and with much substance. **11,14** And in those times there shall many stand up against the king of the south; also the children of the violent among thy people shall lift themselves up to establish the vision; but they shall stumble. **11,15** And the king of the north shall come, and cast up a mound, and take a well-fortified city; and the arms of the south shall not withstand; and as for his chosen people, there shall be no strength in them to withstand. **11,16** But he that cometh against him shall do according to his own will, and none shall stand before him; and he shall stand in the beautiful land, and in his hand shall be extermination. **11,17** And he shall set his face to come with the strength of his whole kingdom, but shall make an agreement with him; and he shall give him the daughter of women, to destroy it; but it shall not stand, neither be for him. **11,18** After this shall he set his face unto the isles, and shall take many; but a captain shall cause the reproach offered by him to cease; yea, he shall cause his own reproach to return upon him. **11,19** Then he shall turn his face toward the strongholds of his own land; but he shall stumble and fall, and shall not be found. **11,20** Then shall stand up in his place one that shall cause an exactor to pass through the glory of the kingdom; but within few days he shall be destroyed, neither in anger, nor in battle. **11,21** And in his place shall stand up a contemptible person, upon whom had not been conferred the majesty of the kingdom; but he shall come in time of security, and shall obtain the kingdom by blandishments. **11,22** And the arms of the flood shall be swept away from before him, and shall be broken; yea, also the prince of the covenant. **11,23** And after the league made with him he shall work deceitfully; and he shall come up and become strong, with a little nation. **11,24** In time of security shall he come even upon the fittest places of the province; and he shall do that which his fathers have not done, nor his fathers' fathers: he shall scatter among them prey, and spoil, and substance; yea, he shall devise his devices against fortresses, but only until the time. **11,25** And he shall stir up his power and his courage against the king of the south with a great army; and the king of the

וְהִפִּיל רַבָּאוֹת וְלֹא יַעֲזֹז: (יג) וְשָׁב מִלְּלָךְ הַצָּפוֹן וְהִעֲמִיד הַמֶּלֶךְ רַב מִיִּהְרָאֲשׁוֹן וְלִקְצֵי הָעַתִּים שָׁנִים יָבֹוא יָבֹוא בְּתִיל גָּדוֹל וּבִרְכוּשׁ רָב: (יד) וּבַעֲתִים הֵהֱם רַבִּים יַעֲמְדוּ עַל־מִלְּךְ הַנֶּגֶב וּבְנֵי פְרִיצֵי עַמָּךְ יִנְשְׂאוּ לְהַעֲמִיד תְּזוֹן וּנְכַשְׁלוּ: (טו) וְיִבֹא מִלְּךְ הַצָּפוֹן וְיִשְׁפֹּךְ סוּלְלָה וְלִכְד עִיר מִבְּצֻרוֹת וְזַרְעוֹת הַנֶּגֶב לֹא יַעֲמְדוּ וְעַם מִבְּחָרְיוֹ וְאִין לֹת לַעֲמִד: (טז) וְלַעֲשׂ הֵבֵא אֵלָיו כְּרֻצוֹנוֹ וְאִין עוֹמֵד לַפְּנֵי וְיַעֲמֵד בְּאַרְצֵי־הַצִּבְרִי וְכָלָה בְּיָדוֹ: (יז) וְיִשָּׂם סְפוֹ לְבֹא בְתִקָּף כְּלֵי־מַלְכוּתוֹ וְיִשְׁרִים עִמּוֹ וְעֲשֵׂה וּבַת הַנְּשִׂים יִתְּרוֹ לָהּ שְׁחִיתָהּ וְלֹא תַעֲמֵד וְלֹא־לָהּ תִּהְיֶה: (יח) וְיִשָּׂם סְפוֹ לְאֵיִם וְלִכְד רַבִּים וְהַשְׁבִּית קְצִין חֶרְפָתוֹ לֹו בְלַתִּי חֶרְפָתוֹ יִשְׁיב לֹו: (יט) וְיִשָּׁב סְפוֹ לְמַעוֹזֵי אַרְצוֹ וְנִכְשַׁל וְנִפְל וְלֹא יִמָּצֵא: (כ) וְיַעֲמֵד עַל־כְּפוֹ מַעֲבִיר נֹגֵשׁ הָדָר מַלְכוּת וּבְנָמִים אֲחָדִים יִשְׁבֹּר וְלֹא בְּאִפְסִים וְלֹא בְּמַלְחָמָה: (כא) וְיַעֲמֵד עַל־כְּפוֹ נְבוֹזָה וְלֹא־יִתְּנוּ עָלָיו הוֹד מַלְכוּת וּבֹא בְּשִׁלְוָה וְהִחֲזִיק מַלְכוּת בְּחִלְקִלְקוֹת: (כב) וְזַרְעוֹת הַשֹּׁטָף יִשְׁטְפוּ מִלְּפָנָיו וְיִשְׁבְּרוּ וְגַם נְגִיד בְּרִית: (כג) וּמִיִּהְתַּת־חֲבָרוֹת אֵלָיו יַעֲשֵׂה מַרְמָה וְעֵלָה וְעַצֵּם בְּמַעַט־גּוֹי: (כד) בְּשִׁלְוָה וּבְמַשְׁמַנֵּי מְדִינָהּ יָבֹא וְעֲשֵׂה אֲשֶׁר לֹא־עָשׂוּ אֲבֹתָיו וְאֲבוֹת אֲבֹתָיו בְּזָה וְשִׁלַּל וּרְכוּשׁ לָהֶם יִבְזוֹר

south shall stir himself up to battle with a very great and mighty army; but he shall not stand, for they shall devise devices against him. **11,26** Yea, they that eat of his food shall destroy him, and his army shall be swept away; and many shall fall down slain. **11,27** And as for both these kings, their hearts shall be to do mischief, and they shall speak lies at one table; but it shall not prosper, for the end remaineth yet for the time appointed. **11,28** And he shall return to his own land with great substance; and his heart shall be against the holy covenant; and he shall do his pleasure, and return to his own land. **11,29** At the time appointed he shall return, and come into the south; but it shall not be in the latter time as it was in the former. **11,30** For ships of Kittim shall come against him, and he shall be cowed, and he shall return, and have indignation against the holy covenant, and shall do his pleasure; and he shall return, and have regard unto them that forsake the holy covenant. **11,31** And arms shall stand on his part, and they shall profane the sanctuary, even the stronghold, and shall take away the continual burnt-offering, and they shall set up the detestable thing that causeth appalment. **11,32** And such as do wickedly against the covenant shall be corrupt by blandishments; but the people that know their God shall show strength, and prevail. **11,33** And they that are wise among the people shall cause the many to understand; yet they shall stumble by the sword and by flame, by captivity and by spoil, many days. **11,34** Now when they shall stumble, they shall be helped with a little help; but many shall join themselves unto them with blandishments. **11,35** And some of them that are wise shall stumble, to refine among them, and to purify, and to make white, even to the time of the end; for it is yet for the time appointed. **11,36** And the king shall do according to his will; and he shall exalt himself, and magnify himself above every god, and shall speak strange things against the God of gods; and he shall prosper till the indignation be accomplished; for that which is determined shall be done. **11,37** Neither shall he regard the gods of his fathers; and neither the desire of women, nor any god, shall he regard; for he shall magnify himself above all. **11,38** But in his place shall he honour the god of strongholds; and a god whom his fathers

ועל מבצרים יחשב מחשבתיו ועד-
 עת: (כה) ויער פחו ולבבו על-מלך
 הנגב בחיל גדול ומלך הנגב יתגרה
 למלחמה בחיל גדול ועצום עד-מאד
 ולא יעמד כייחשבו עליו מחשבות:
 (כו) ואכלי פת-בגו ישברוהו וחילו
 ישטוף ונפלו חללים רבים: (כז)
 ושיניהם המלכים לבגם למרע ועל-
 שלתו אחד פגב ידברו ולא תצליח כיי-
 עוד קץ למועד: (כח) וישב ארצו
 ברכוש גדול ולבבו על-ברית קדש
 ועשה ושב לארצו: (כט) למועד ישוב
 ויבא בנגב ולא-תהנה כראשונה
 וכאחרונה: (ל) ויבאו בו צנים פתים
 ונכאה ושב וזעם על-ברית-קודש
 ועשה ושב ויבו על-עזבי ברית קדש:
 (לא) וזעים ממנו יעמדו ויחילו
 המקדש המעוז והסירו התמיד ונתנו
 השקוץ משומם: (לב) ומרשיעי ברית
 יתניח בחלקות ועם ידעי אלקיו יתקו
 ועשו: (לג) ומשכילי עם בנינו לרבים
 ונכשלו בחרב ובלהבה בשבי ובבזה
 ימים: (לד) ובהכשלים יעזרו עזר מעט
 ונלנו עליהם רבים בחלקקות: (לה)
 ומן-המשכילים יכשלו לצרוף בהם
 ולבצר וללבו עד-עת קץ כיי-עוד
 למועד: (לו) ועשה כרצונו המלך
 ויתרומם ויתגדל על-כל-אל ועל אל
 אלים ידבר ופלאות והצליח עד-קלה
 זעם כי יתראה נעשתה: (לז) ועל-

פרק י"א

knew not shall he honour with gold, and silver, and with precious stones, and costly things. **11,39** And he shall deal with the strongest fortresses with the help of a foreign god; whom he shall acknowledge, shall increase glory; and he shall cause them to rule over many, and shall divide the land for a price. **11,40** And at the time of the end shall the king of the south push at him; and the king of the north shall come against him like a whirlwind, with chariots, and with horsemen, and with many ships; and he shall enter into the countries, and shall overflow, as he passes through. **11,41** He shall enter also into the beauteous land, and many countries shall be overthrown; but these shall be delivered out of his hand, Edom, and Moab, and the chief of the children of Ammon. **11,42** He shall stretch forth his hand also upon the countries; and the land of Egypt shall not escape. **11,43** But he shall have power over the treasures of gold and silver, and over all the precious things of Egypt; and the Libyans and the Ethiopians shall be at his steps. **11,44** But tidings out of the east and out of the north shall affright him; and he shall go forth with great fury to destroy and utterly to take away many. **11,45** And he shall plant the tents of his palace between the seas and the beauteous holy mountain; and he shall come to his end, and none shall help him.

אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו לֹא יִבְיֶן וְעַל־חֲמַדַּת נְשִׁים
וְעַל־כְּלֵי־אֱלֹהִים לֹא יִבְיֶן כִּי עַל־כָּל
יִתְגַּדֵּל: (לח) וְלֹא־אֱלֹהִים מְעֻזִּים עַל־כִּנּוּ
יִכְבֵּד וְלֹא־אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יִדְעוּהוּ אֲבֹתָיו
יִכְבֵּד בְּזוּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַאֲבָן יִקְרָה
וּבְחַמְדוֹת: (לט) וְעֵשָׂה לְמַבְצָרֵי
מְעֻזִּים עִם־אֱלֹהִים נֹכַח אֲשֶׁר יִפְרֹר יִרְבֶּה
כְּבוֹד וְהַמְשִׁילֵם בְּרַבִּים וְאֲדַמָּה יִחַלֵּק
בְּמַחֲרֵר: (מ) וּבְנֵת קָץ יִתְנַגַּח עִמּוֹ מִלְּד
הַנּוֹגֵב וְיִשְׁתַּעַר עָלָיו מִלְּד הַצֹּפֹן בְּרַכְבֵּ
וּבַפָּרָשִׁים וּבַאֲנִיּוֹת רַבּוֹת וּבֵא בְּאַרְצוֹת
וְשֹׁטֵף וְעָבַר: (מא) וּבֵא בְּאַרְץ הַצְּבִי
וּרְבּוֹת יִכְשְׁלוּ וְאֱלֹהֵי מִלְטוֹ מִיָּדוֹ אֲדוּם
וּמוֹאָב וְרֵאשִׁית בְּנֵי עַמּוֹן: (מב)
וְיִשְׁלַח יָדוֹ בְּאַרְצוֹת וְאַרְץ מִצְרַיִם לֹא
תִּהְיֶה לְפָלִיטָה: (מג) וּמִשָּׁל בְּמַמְכַנְי
הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וּבְכָל חַמְדוֹת מִצְרַיִם
וּלְבָיִם וְכֹשֵׁם בְּמַצְעָדָיו: (מד)
וְשִׁמְעוֹת וּבְהִלָּהוּ מִמְזִרְחָ וּמִצִּפּוֹן וְיֵצֵא
בְּחֵמָה גְּדֹלָה לְהַשְׁמִיד וְלְהַחֲרִים רַבִּים:
(מה) וְיִטַּע אֶהְלִי אֶפְדָּנוֹ בֵּין יָמַיִם
לְהַר־צְבִי־קָדֵשׁ וּבֵא עַד־קִצּוֹ וְאִין
עוֹזֵר לוֹ:

12,1 And at that time shall Michael stand up, the great prince who standeth for the children of thy people; and there shall be a time of trouble, such as never was since there was a nation even to that same time; and at that time thy people shall be delivered, every one that shall be found written in the book. 12,2 And many of them that sleep in the dust of the earth shall awake, some to everlasting life, and some to reproaches and everlasting abhorrence. {S} 12,3 And they that are wise shall shine as the brightness of the firmament; and they that turn the many to righteousness as the stars for ever and ever. {P}

12,4 But thou, O Daniel, shut up the words, and seal the book, even to the time of the end; many shall run to and fro, and knowledge shall be increased.' 12,5 Then I Daniel looked, and, behold, there stood other two, the one on the bank of the river on this side, and the other on the bank of the river on that side. 12,6 And one said to the man clothed in linen, who was above the waters of the river: 'How long shall it be to the end of the wonders?' 12,7 And I heard the man clothed in linen, who was above the waters of the river, when he lifted up his right hand and his left hand unto heaven, and swore by Him that liveth for ever that it shall be for a time, times, and a half; and when they have made an end of breaking in pieces the power of the holy people, all these things shall be finished. 12,8 And I heard, but I understood not; then said I: 'O my lord, what shall be the latter end of these things?' {P}

12,9 And he said: 'Go thy way, Daniel; for the words are shut up and sealed till the time of the end. 12,10 Many shall purify themselves, and make themselves white, and be refined; but the wicked shall do wickedly; and none of the wicked shall understand; but they that are wise shall understand. 12,11 And from the time that the continual burnt-offering shall be taken away, and the detestable thing that causes appalment set up, there shall be a thousand two hundred and ninety days. 12,12 Happy is he that waiteth, and cometh to the thousand three hundred and five and thirty days. 12,13 But go thou thy way till the end be; and thou shalt rest, and shalt stand up to thy lot, at the end of the days.' {P}

(א) ובעת ההיא יעמד מיכאל השׁר הגדול העמד עלי בני עמך והיתה עת צרה אשר לא־נהיתה מהיות גוי עד העת ההיא ובעת ההיא ימלט עמך כל־הנמצא כתוב בספר: (ב) ורבים מישגי אדמת־ עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לתרפות לדראון עולם: ס (ג) והמשפלים יזוהרו כזוהר הרקיע ומצדיקלי הרבים ככוכבים לעולם ועד: פ

(ד) ואתה דניאל סתם הדברים וחתם הספר עד־עת קץ ישטטו רבים ותרבה הדעת: (ה) וראיתלי אני דניאל והנה שנים אחרים עומדים אחד הנה לשפת היאר ואחד הנה לשפת היאר: (ו) ויאמר לאיש לבוש הבדים אשר ממעל למימי היאר עד־מתי קץ הפלאות: (ז) ואשמע את־האישו לבוש הבדים אשר ממעל למימי היאר וירם ימינו ושמאלו אלה השמים וישבע בתי העולם כי למועד מועדים וחצי וככלות נפיץ ידעם־לקדש תכלינה כל־אלה: (ח) ואני שמעתי ולא

אבין ואמרה אדני מה אחרית אלה: פ (ט) ויאמר לך דניאל בייסתמים וחתמים הדברים עד־עת קץ: (י) יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים ולא יבינו כל־רשעים והמשפלים יבינו: (יא) ומעת הוסר התמיד ולתת שקוץ שגם נמים אלה מאתים ותשעים: (יב) אשרי המחכה ויגיע למים אלה שלש מאות שלשים וחמשה: (יג) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמד לגרלה לקץ הימיו: